Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 59 (309) ◆ Середа, 1 квітня 1992 року ◆ Ціна 2 крб.

ПРЕЗИДЕНТ України Леонід Кравчук прийняв 30 березня генерального консула Республіки Польща в Києві Ришарда Польковського у зв'язку з його від'їздом на батьківщину. Відбулася тепла дружня розмова. Всебічний розвиток українсько-польських відносин, відзначив Президент, має велике значення не тільки для народів наших країн, він впливає і на стан справ у Європі в цілому. Він підкреслив значний внесок у ці процеси Генерального консульства Республіки Польща в Києві.

УЧОРА Україна і Республіка Сінгапур встановили дипломатичні відносини шляхом обміну нотами. Тепер наша молода держава підтримує дипломатичні відносини у повному обсязі більш як з 60 країнами світу. Україну визнали як незалежну державу 111 країн.

МІНІСТР закордонних справ України А. Зленко надіслав листа голові Ради НБСЄ, міністру закордонних справ ЧСФР І. Дінстбіру, в якому проінформував про ситуацію у районі Придністров'я Республіки Молдова. Він висловився за невідкладне вирішення усіх спірних питань в районі Придністров'я мирними засобами і висловив надію, що НБСЄ не стоятиме осторонь подій у Придністров'ї, а надасть допомогу у розблокуванні цього конфлікту.

* * *

Анатолій Зленко 31 березня розмовляв по телефону з міністрами закордонних справ Молдови Ніколає Циу та Угорщини Гезою Єсенські з приводу загострення обстановки в прикордонних з Україною районах Молдови. В розмовах наголошувалося на необхідності пошуку шляхів мирного політичного врегулювання конфлікту і неприпустимості участі в ньому будь-якої третьої сторони, як це зазначалося в заяві Президії Верховної Ради України.

◆ **Військовий прокурор ПрикВО Василь Мельничук зажадав повернення в округ шести стратегічних бомбардувальників.**

6 лютого вони були незаконно перебазовані із Стрийського полку далекої авіації в Бобруйськ.

РОЗМЕЖУВАЛИСЯ, ЩОБ...

На засіданні Президії Верховної Ради Республіки Крим обговорювалася угода, укладена делегаціями Верховної Ради Республіки Крим та Верховної Ради України і підписана відповідно Миколою Багровим та Володимиром Гриньовим, а також зміст підготовленого на переговорах проекту Закону «Про розмежування повноважень України і Республіки Крим». Цей проект попередньо розгляне Верховна Рада Республіки Крим, а потім парламент України. Положення Закону будуть зафіксовані у Конституціях кожної з республік. Розмежування повноважень між органами законодавчої, судової та виконавчої влади, обумовлені у ньому, не можуть бути змінені в односторонньому порядку.

Член делегації народний депутат Криму Сергій Єфімов підкреслив у своєму виступі, зокрема, те, що пунктом 12 угоди, де записано: «Україна виступає гарантом державного суверенітету Республіки Крим у межах узгоджених повноважень», фактично визнається державність Республіки Крим. Такої ж точки зору дотримується й член делегації народний депутат України від Криму Геннадій Демидов: «Тепер,— сказав він, — на Крим поширюються міжнародні правові гарантії».

Документи, що розглядалися на засіданні Президії, належить обговорити сьомій сесії Верховної Ради Криму, яка продовжить свою роботу 1 квітня.

У ПОСТІЙНИХ КОМІСІЯХ

Комісія Верховної Ради України з питань правопорядку і боротьби із злочинністю повідомляє:

Протягом минулих трьох діб ситуація в Придністров'ї залишалася складною. Народний депутат Придністровської Республіки Морозов сповістив, що поблизу села Глинне зосереджуються жива сила та військова техніка Молдови для штурму міста Дністровська і захоплення Молдовської ГРЕС. У районах міст Рибниця, Тирасліль, Дубоссари було чути постріли та вибухи. За уточненими даними із Правобережжя з кулеметів та мінометів обстріляно міста Бендери і Дубоссари.

Молдовською стороною було здійснено спробу прориву на Придністров'я в районі міста Бендери та села Кочієри Дубоссарського району.

Враховуючи складність ситуації, органи внутрішніх справ спільно з прикордонниками і національною гвардією продовжують активні дії по забезпеченню охорони громадського порядку в прикордонній зоні. На станції Котовськ (Одеська область) у поїзді Кишинів — Адлер затримано шість жителів Краснодарського краю та Ростовської області, в яких вилучено шість гранат з запалами та близько чотирьохсот патронів.

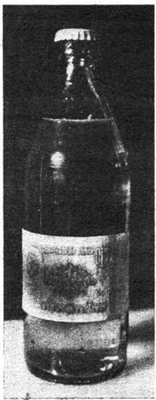
СТРАЙК У ЧОРНОБИЛІ

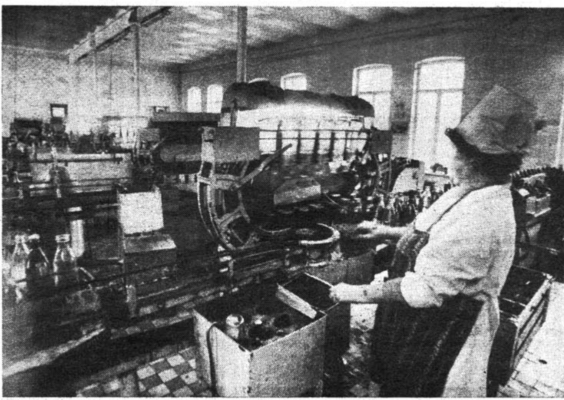
Ранок останнього дня березня почався з того, що жодний транспортний засіб Управління автотранспорту і механізації НВО «Прип'ять» на лінію не вийшов.

Страйк викликала велика різниця між оплатою праці працівників НВО «Прип'ять» і обслуговуючого персоналу Чорнобильської АЕС. Зарплата працівників станції перевищує заробітну плату працівників зони в 3—3,5 раза.

Адміністрація НВО «Прип'ять» передала вимоги з 13 пунктів. Якщо вони не будуть виконані, то колектив водіїв звернеться до всіх працівників зони з закликом оголосити загальний страйк.

БУДЬМО!

Ця звістка ледь було не зіпсувала першоквітневого настрою працівникам нашої горілчаної промисловості. З Москви повідомили, що у відповідь на нову економічну концепцію України вирішено відтепер стягувати з нашої держави плату у валюті за використання торговельних марок «Русская» та «Московская». Бо, мовляв, правонаступницею останніх є виключно Росія.

Однак, наші виробничники не розгубилися. Найближчим часом розпочнеться серійне виробництво нової горілки. Вона дістала назву «Рубльовка» — на честь грошового знака, що такий тривалий час «ходив» в Україні.

Вирішено і проблему з етикетками, яких останнім часом катастрофічно бракує. Така, як ви бачите на знімку, після виходу нашої держави з карбованцевої зони з успіхом замінить традиційну та й коштуватиме дешевше від надрукованої на дорогому етикетковому папері.

Прокіп ТИШУН.
Фото Юрія ХРОМУШИНА.

УКАЗ
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про призначення Представника Президента України у Житомирській області

1. Призначити **Мальковського** Антона Станіславовича Представником Президента України у Житомирській області.

2. Указ набуває чинності з дня його підписання.

Президент України
Л. КРАВЧУК.

м. Київ
31 березня 1992 року.

УКАЗ
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про призначення Представника Президента України у Кіровоградській області

1. Призначити **Сухомлина** Миколу Олексійовича Представником Президента України у Кіровоградській області

2. Указ набуває чинності з дня його підписання.

Президент України
Л. КРАВЧУК.

м. Київ
31 березня 1992 року.

УКАЗ
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про призначення Представника Президента України у Полтавській області

1. Призначити **Задуяка** Миколу Івановича Представником Президента України у Полтавській області.

2. Указ набуває чинності з дня його підписання.

Президент України
Л. КРАВЧУК.

м. Київ
31 березня 1992 року.

УКАЗ
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про призначення Представника Президента України у Хмельницькій області

1. Призначити **Гусельникова** Євгена Яковича Представником Президента України у Хмельницькій області.

2. Указ набуває чинності з дня його підписання.

Президент України
Л. КРАВЧУК.

м. Київ
31 березня 1992 року.

ПОПРАВКА

У матеріалі «У праці шукають істину» («Голос України» за 31.III.92 р.) з вини редакції допущено помилку. В газеті написано, що головуючим на зустрічі голів парламентів в Алма-Аті був Нурсултан Назарбаєв. Насправді він зустрічі голова Верховної Ради Казахстану Серікболсин Абділдін. Просимо вибачення за неточність.

ОФІЦІЙНІ ЗУСТРІЧІ

31 березня Голова Верховної Ради України І. С. Плющ прийняв Тимчасового повіреного у справах Великобританії в Україні Девіда Гледстоуна на його прохання.

Під час розмови порушувалися питання, що становлять взаємний інтерес. Значну увагу було приділено проблемам економічного співробітництва. З нашої сторони наголошувалося, зокрема, що Україна для розвитку своєї національної економіки зацікавлена в широкому використанні іноземних інвестицій, іноземного капіталу на взаємовигідній основі. Д. Гледстоун відзначив, що Великобританія хотіла б бачити Україну як вільного партнера по бізнесу з економікою, інтегрованою в Європейську економічну систему.

* * *

Того ж дня Голова Верховної Ради України І. С. Плющ прийняв Тимчасового повіреного у справах Республіки Польща в Україні Єжі Козакевича на його прохання.

За дорученням Маршалка польського парламенту Є. Козакевич запросив Голову Верховної Ради відвідати Республіку Польща з офіційним візитом у зручний для нього час. Подякувавши за запрошення, І. С. Плющ висловив сподівання, що ділові зв'язки між парламентами наших країн розвиватимуться в інтересах обох народів. Під час бесіди мова йшла про можливості співробітництва двох сусідніх країн у галузі економіки, а також на міжнародному рівні.

* * *

Учора Голова Верховної Ради України І. Плющ прийняв Міністра закордонних справ Сирійської Арабської Республіки Ф. Шараа.

Під час бесіди І. Плющ поінформував високого гостя про політичні й економічні процеси, які відбуваються в Україні. Було підкреслено необхідність розвитку взаємовигідних двосторонніх відносин.

Того ж дня міністри закордонних справ Сирії Ф. Шараа та України А. Зленко підписали Протокол про встановлення дипломатичних відносин між двома країнами; відбулася прес-конференція глави зовнішньополітичного відомства САР з підсумків візиту.

ПРОТОКОЛ

Консультативного Совещания Председателей Верховных Советов (Парламентов) государств — участников Содружества Независимых Государств

О подготовке первого пленарного заседания Межпарламентской Ассамблеи государств — участников Содружества Независимых Государств

Председатели Верховных Советов (Парламентов) государств — участников Содружества Независимых Государств,

отмечая важность обеспечения планомерной подготовки первого пленарного заседания Межпарламентской Ассамблеи государств — участников Содружества Независимых Государств:

1. Считают необходимым после выполнения всех предусмотренных Соглашением о Межпарламентской Ассамблее государств — участников Содружества Независимых Государств организационных мер согласовать время и место проведения первого пленарного заседания Межпарламентской Ассамблеи.

2. Рекомендуют Верховным Советам (Парламентам), заключившим Соглашение о Межпарламентской Ассамблее государств — участников Содружества Независимых Государств, в ближайшее время определить состав, полномочия и руководителей своих парламентских делегаций.

3. Предлагают Верховным Советам (Парламентам), заключившим Соглашение о Межпарламентской Ассамблее государств — участников Содружества Независимых Государств, определить перечень рекомендательных законодательных актов (модельных) по вопросам, находящимся в сфере общих интересов.

4. Признают целесообразным рекомендовать Межпарламентской Ассамблее в соответствии с Соглашением о межпарламентском сотрудничестве в правовой сфере определить программу подготовки рекомендательных законодательных актов (модельных) по вопросам, представляющим общий интерес, и приступить к разработке указанных актов (справка о природе и порядке разработки этих актов прилагаются).

Совершено в городе Алма-Ате 27 марта 1992 года в одном экземпляре на государственных языках государств — участник Содружества Независимых Государств, Председатели Верховных Советов (Парламентов) которых подписали настоящий Протокол. Подлинный экземпляр хранится в архиве Верховного Совета Республики Беларусь, который направит подписавшим его заверенную копию.

* * *

Соглашение подписали представители Армении, Беларуси, Казахстана, Кыргызстана, Российской Федерации, Таджикистана, Узбекистана.

СОГЛАШЕНИЕ

О сотрудничестве комиссий и комитетов Верховных Советов (Парламентов) государств — участников Содружества Независимых Государств

Верховные Советы (Парламенты) государств — участников Содружества Независимых Государств,

руководствуясь целями и принципами Соглашения о создании Содружества Независимых Государств;

признавая необходимость повышения эффективности межпарламентского сотрудничества;

принимая во внимание Соглашение о создании Межпарламентской Ассамблеи, согласились о следующем:

Статья 1. Верховные Советы (Парламенты) государств — участников Содружества Независимых Государств обеспечивают сотрудничество на паритетных началах комиссий и комитетов Верховных Советов (Парламентов) государств — участников Содружества Независимых Государств в области прав человека, науки и культуры, экономики, миграционной политики, энергетики, транспорта и связи, охраны окружающей природной среды, борьбы с преступностью, а также в других областях законодательной деятельности.

Статья 2. В совместных заседаниях представителей комиссий и комитетов Верховных Советов (Парламентов) государств — участников Содружества Независимых Государств принимают участие депутаты, делегированные соответствующими комиссиями и комитетами однопрофильного характера в количестве, определяемом участниками настоящего Соглашения.

Статья 3. Заседания представителей комиссий и комитетов Верховных Советов (Парламентов) государств — участников Содружества Независимых Государств созываются по инициативе комиссий и комитетов, а также Консультативного Совещания Председателей Верховных Советов (Парламентов) государств — участников Содружества Независимых Государств.

Статья 4. Комиссии и комитеты Верховных Советов (Парламентов) государств — участников Содружества Независимых Государств могут в меру необходимости образовывать совместные временные рабочие и экспертные группы по вопросам, представляющим общий интерес.

Статья 5. Решения, принятые на совместных заседаниях представителей комиссий и комитетов Верховных Советов (Парламентов) государств — участников Содружества Независимых Государств, имеют рекомендательный характер.

Статья 6. Каждый из участников настоящего Соглашения самостоятельно финансирует деятельность представителей своих комиссий и комитетов, членов временных рабочих и экспертных групп. Финансирование созданных участниками настоящего Соглашения совместных рабочих и экспертных групп производится в равных долях всеми участниками Соглашения.

Статья 7. Настоящее Соглашение открыто для подписания Верховными Советами (Парламентами) государств — участников Содружества Независимых Государств и вступает в силу после того, как не менее трех подписавших его Верховных Советов (Парламентов) сообщат депозитарию об одобрении настоящего Соглашения. Для Верховных Советов (Парламентов), подписавших Соглашение и одобривших его позднее, оно вступит в силу со дня получения депозитарием уведомления об одобрении.

Статья 8. Депозитарием настоящего Соглашения является Верховный Совет Республики Беларусь.

Депозитарий Соглашения:

а) направляет участникам Соглашения заверенные копии Соглашения;

б) уведомляет участников Соглашения о подписании Соглашения каждой стороной;

в) уведомляет участников Соглашения о получении уведомлений, указанных в статье 7.

Статья 9. Настоящее Соглашение заключается на неопределенный срок. Каждый его участник может выйти из настоящего Соглашения, направив соответствующее уведомление депозитарию. Соглашение прекратит свое действие для этого участника Соглашения по истечении шести месяцев со дня получения депозитарием такого уведомления.

Совершено в городе Алма-Ате 27 марта 1992 года в одном экземпляре на государственных языках государств, Верховные Советы (Парламенты) которых заключили настоящее Соглашение. Подлинный экземпляр хранится в архиве Верховного Совета Республики Беларусь, который направит каждой из Сторон его заверенную копию.

* * *

Соглашение подписали представители Азербайджана, Армении, Беларуси, Казахстана, Кыргызстана, Российской Федерации, Таджикистана, Узбекистана, Украины.

ПРОТОКОЛ

Консультативного Совещания Председателей Верховных Советов (Парламентов) государств — участников Содружества Независимых Государств

О сотрудничестве в вопросах денежно-кредитной политики

Председатели Верховных Советов (Парламентов) государств — участников Содружества Независимых Государств, признавая необходимость координации действий в вопросах денежно-кредитной политики, договорились о нижеследующем:

1. Поручить соответствующим комиссиям и комитетам Верховных Советов (Парламентов) создать межпарламентскую комиссию для выработки рекомендаций по вопросам согласования денежно-кредитной политики.

2. Поддержать Центральные (Национальные) банки государств — участников Содружества Независимых Государств в вопросе создания межбанковского координационного органа.

Совершено в городе Алма-Ате 27 марта 1992 года в одном экземпляре на государственных языках государств — участников Содружества Независимых Государств, Председатели Верховных Советов (Парламентов) которых подписали настоящий Протокол. Подлинный экземпляр хранится в архиве Верховного Совета Республики Беларусь, который направит подписавшим его заверенную копию.

* * *

Протокол подписали представители Армении, Беларуси, Казахстана, Кыргызстана, Российской Федерации, Таджикистана, Узбекистана, Украины.

БЕРЕГ ЛІВИЙ, БЕРЕГ ПРАВИЙ...

Життя Рад

НАРОДНИЙ депутат України Валерій Пустовойтенко, обраний на посаду голови міськради і міськвиконкому Дніпропетровська, з одного боку, не належить до «нових» людей, бо був відомий тут і раніше, з другого — його не зарахуєш і до «старої» когорти. Господарник, авторитет якого не викликає сумнівів, — так можна «кваліфікувати» Валерія Павловича. Проте за політичні погляди його не вельми жалують ні вчорашні партократи, ні нинішні демократи. І ще одне — за моїми спостереженнями, його явно настороженo сприймають у коридорах обласної влади, де переважають «випробувані» кадри.

— Пам'ятаю, Валерію Павловичу, як вас дуже непросто обирали «мером», оді ви виголосили досить ітку, реальну програму розв'язання назрілих у місті соціально-економічних проблем. Чи ж вдається тепер те, що намітили?

— Вдалося примножити коло однодумців, які підтримують цю програму. І серед керівників служб та підрозділів виконкому, і серед депутатів. Я б сказав так: всі разом ми тепер віддаємо перевагу не балачкам, дискусіям монологам, а конкретним справам. Складаються інші, ніж досі, відносини — ділові, виникають нові взаємні вимоги — за результатами в ділі. Наш міськвиконком і наші депутати починають нарешті позитивно впливати на ситуацію, робити максимум можливого в даних обставинах. Передусім на таких болючих напрямах, як продовольче забезпечення, виробництво товарів народного споживання, житлове будівництво, громадський транспорт...

— Сюди зараховуєте і рішення депутатів про нормований розподіл продуктів харчування? Але ж щомісячні двісті грамів крупи і триста вермішелі на душу населення — курям на сміх і... проїдок. Виходить по 7—10 грамів на день.

— Поповнення ресурсів та розширення їх виробництва — ось чим займаємося, потрапивши у скрутне становище. Створено міську асоціацію керівників підприємств і будов, яка ставить на меті вирішувати якраз соціально-побутові труднощі. Сьогодні майже все, що переживають, від чого потерпають наші люди, залежить від стабільності й зусиль виробничих колективів.

— Наскільки мені відомо, згадана вами асоціація керівників промисловості на недавньому зібранні обговорювала підготовку до весни на селі, до сівби.

— Трохи іншим був кут «атаки»: як негайно здолати конфронтацію між містом і селом і допомогти селянам цього літа, гарантувати їм розмаїту участь городян у виробництві продукції полів і ферм.

— І при цьому міськрада апелює до Президента України, щоб село виділило мешканцям міста землю під картоплю й городину.

— У документі чітко зазначено причину: звертання в обласну Раду народних депутатів і раду агропромислових формувань аніяких наслідків не дали. Ми ж уже тепер мислимо й житлову проблему розв'язувати шляхом розбудови навколо Дніпропетровська приватного сектора городян, що також пов'язано з виділенням земельних угідь.

— А чи не вважаєте ви, Валерію Павловичу, що немало прикростей, «неприємностей» дніпропетровців — наслідок кволості, неспроможності обласної влади? Мешканці обласного центру, власне, не виняток. Тому свідчення — останні події у Кривому Розі. В лібералізації цін явно перестаралися, а в лібералізації підприємництва чи фермерства — навпаки...

— Однозначно скажу лише те, в чому переконаний: парадокс, але з 1986 року області не щастить на лідерів, здатних діяти рішуче, послідовно і глибоко компетентно. Оскільки нині в нас запроваджується президентське правління, як депутат Верховної Ради України я вніс пропозицію: у великому місті, де мешкає понад мільйон чоловік, — у Харкові, Донецьку, скажімо, — конче потрібний повноважний представник Президента. Дніпропетровськ, наприклад, розташований на правому і лівому берегах Дніпра — велике і складне господарство. Додайте проблеми роздержавлення і приватизації, комерціалізації і т. ін., якими, аж пече, треба вже займатися. Коли водночас мусимо соціально захищати пенсіонерів, учителів та лікарів, працівників культури, дітей, учнів і студентів...

— Міська влада, в якій одні тримаються лівого берега, інші — правого з політичних міркувань, тим часом уже навіч зіткнулася з соціально-економічними проблемами двох реальних берегів, заселених реальними людьми, які мов у пастці між минулим і майбутнім, — так я зрозумів?

— Закликаю поглянути ширше. На прикладі нашого міста, як у краплині води, видно: здобутки саме на перехрестях цих зіткнень виправдають всю і виконавчу і законодавчу владу в незалежній Україні. Інакше не варто затівати новотворення. А далі відступати нікуди.

Микола НЕЧИПОРЕНКО, власний кореспондент «Голосу України». Дніпропетровськ.

Подав у відставку

віце-прем'єр російського уряду Сергій Шахрай. За його словами, цей крок спричинений спробами позбавити депутатських повноважень членів уряду. На думку Шахрая, «нині деякі сили намагаються створити слухняний депутатський корпус і зменшити кількість голосів у парламенті на підтримку реформ і Президента Єльцина».

Війна не відступає

Тривають бої в Нагірному Карабасі. Протягом двох останніх днів вірменські формування, підтримувані танками і бетеерами, атакували село Гога Фізулінського району. Серед жителів і захисників села є вбиті і поранені. Вірменська сторона ракетами типу «Алазань» обстріляла районний центр Фізулі. Вчора вночі азербайджанські сили здійснили масований артилерійський обстріл Степанакерта.

Що хочуть — те й роблять

«Населення Молдови здивоване частими візитами в Тирасполь генерал-полковника П'янкова, який не вважає за потрібне інформувати про це молдовське міністерство оборони», — заявив Президент Снєгур у телеграмі, надісланій на ім'я маршала Шапошникова. Молдовський керівник також наголосив, що «майже щоденно порушується повітряний простір Молдови без погодження з відповідними органами державного управління». Президент Снєгур закликав Шапошникова вжити заходів, щоб надалі такі дії не повторювалися.

Гості з Грузії

До Києва прибула група депутатів Верховної Ради Грузії і журналістів з метою довести до відома Президента та Верховної Ради України, українського народу інформацію про військовий переворот і політичну обстановку в Республіці Грузія.

Керівникам України передано офіційні листи Президента Грузії Звіада Гамсахурдіа, матеріали сесії Верховної Ради Грузії, котра відбулась у Грозному, та звернення грузинської інтелігенції. У листі Президента Гамсахурдіа висловлене прохання до Президента Л. Кравчука та Голови Верховної Ради І. Плюща створити парламентську комісію й дати оцінку тому, що сталося в Грузії. У розпорядження Українського телебачення надані відеоматеріали й документи, що проливають світло на події в Грузії.

Депутати Верховної Ради Грузії та журналісти зустрілися з народними депутатами України Д. Павличком, І. Драчем, В. Чорноволом, С. Хмарою, виступили на конференції ОУН.

Мамука БАРАМІЯ, Сосо ЧОЧІЯ.

ІЗ СНД І БЕЗ НЕЇ

Цілком природно, що Київська зустріч глав країн — членів СНД — в центрі уваги міжнародної преси. Нормальним виглядає й той факт, що подальшу долю Співдружності пов'язують з позиціями України і Росії. Точніше, із взаємостосунками цих двох держав. Щоправда, позицію української сторони російська преса частіше називає неконструктивною. Очевидно, мають на увазі бажання будувати власні збройні сили, чітко дотримуватись існуючих кордонів, не втручатись у внутрішні справи інших держав, вести рівноправну економічну політику.

Не будемо називати дії України зовсім бездоганними (якщо такі взагалі існують у міждержавних відносинах), але прагнення говорити з будь-ким на рівних можна тільки вітати. Більше того, Л. Кравчук наголосив, що та ж Росія веде справи у своїх інтересах і у відповідності із ситуацією. Тож обвинувачувати команду Єльцина в якихось зловмисних кроках не варто. Але й Україна має право на самостійну лінію, грунтуючись на потребах свого народу і адекватно обставинам.

Всі сходяться на думці, що СНД від Біловезької до Київської зустрічі практично не прогресує у розвитку. Причини бачаться у невиконанні домовленостей. Але, на наш погляд, це скоріше наслідок, ніж причина. А засади нестalості заховані глибше.

Більшість спільних рішень можна назвати протоколами намірів, які визначають скоріше волю учасників Співдружності. Вони не містять чітких механізмів реалізації, гарантій і відповідальності за порушення угод. Політичний характер самого існування СНД поки що не спирається на економічну платформу. Спроби ж України та інших держав-учасниць перейти від слів до діла наражаються на двозначну позицію Росії.

Точка зору

Визначається це тим, що Російська Федерація, з одного боку, виступає за зміцнення і розбудову СНД, а з іншого (свідомо чи несвідомо, явно чи приховано) — намагається залишити за собою права колишнього центру.

Важко приходить історичне розуміння необоротності процесів творення суверенних держав. Це особливо відчувається при проведенні неузгодженої лібералізації цін, новий стрибок якої намічено на 1 квітня. Чим це загрожує, передбачити не важко.

Мало того, оголосивши себе правонаступницею колишнього СРСР, Росія одноосібно привласнила значну частину майна не лише всередині колишнього Союзу, а й за кордоном. Всі спроби на рівних обговорити цю проблему наштовхуються на глуху стіну небажання визнати право кожної країни як на борги, так і на активи.

При пильному вивченні можна дійти висновку, що Росія намагається розв'язати свої проблеми до певної міри коштом інших членів СНД. Механізм таких розрахунків зрозумілий: міцно прив'язані до економічного потенціалу Російської Федерації середньоазіатські держави, наприклад, просто змушені до часу йти за Росією. Проте безкінечно тривати так не може.

Тому дії України виглядають виваженішими, реалістичнішими і спрямованими у майбутнє. Л. Кравчук, здається, перший зрозумів, що СНД не може бути самодостатнім утворенням і потрібно вести справи дійсно на міжнародному рівні. Президент України не хоче, щоб його держава залежала від будь-яких необдуманих політичних рішень або чиїхось амбіцій. Разом з тим Л. Кравчук вважає, що подібним чином мають право діяти й інші партнери по Співдружності.

Отже, визначення СНД як «мрія», на сьогодні є найточнішим. І хоч на Київській зустрічі практично всі її учасники висловили прагнення перетворити мрію в реальність, ця перспектива виглядає досить проблематично.

Разом з тим одразу розірвати всі зв'язки колишнім республікам СРСР, мабуть, не вдасться, бо це болісно і небезпечно. Тому Президенту України, певно, доведеться шукати стежку між цивілізованим тривалим розлученням і справді виваженою самостійною політикою на благо народу України.

Анатолій ФЕДОРІВ.

У Чечні неспокійно

Сили, опозиційні Джохару Дудаєву, захопили у Грозному будівлю радіо і телебачення. Агентство ІТАР — ТАРС повідомило: опозиція вимагає відставки Президента і розпуску парламенту. Виконуючий обов'язки міністра внутрішніх справ Чечні Удієв заявив, що його відомство не втручатиметься в політичну боротьбу, але підтримуватиме громадський порядок. У центрі Грозного відбувся мітинг. Перекрито рух транспорту. Національна гвардія посилила охорону урядових будівель.

Може, й поможе

Вчора у Москві лідерами республік, країв і автономій Росії підписано федеративний договір. На думку російських парламентаріїв, які півтора року працювали над документом, цей крок відверне розпад державності Росії.

Однак, як стало відомо, Татарстан, Чечня і Башкортостан відмовилися підписувати цей договір.

Коротко

КОЗАЦЬКА ВОЛЬНИЦЯ НА ТЕАТРАЛЬНИХ ПІДМОСТКАХ

На Запоріжжі продовжується святкування 500-річчя Запорозького козацтва. Урочистості, розпочавшись у квітні всеукраїнським фестивалем драматичних театрів, триватимуть аж до жовтня. Фестиваль театрів під назвою «Козацькому роду нема переводу...» проходитиме в нашому місті з 10 по 19 квітня. Заявки на участь у фестивалі вистав на козацьку тематику подали вже сім театрів республіки.

ШКОЛА, ДЕ НЕМАЄ АЛГЕБРИ

З ініціативи осередку «Січ» товариства «Просвіта» у Сумах засновано школу української культури. Програма в ній розрахована на юнацтво і пропонує старшокласникам у позаурочний час прилучитися до історії та багатих духовних традицій рідного народу.

ДНІПРОВСЬКА ВОДА В КРИМУ

Північно-Кримський канал узимку, як правило, відпочиває. А з настанням весняно-польових робіт дніпровська вода знову прийшла в Крим. Північно-Кримський канал зустрічає свою тридцяту весну. Поки що подається сім кубометрів води на секунду, через місяць-півтора буде 120—200, а в липні — до 220.

382 тисячі гектарів степових земель зрошуються дніпровською водою в Криму. Завдяки цьому врожайність зросла у 2—3, а подекуди й у 5—6 разів. Порівняно з минулим роком площі зрошуваного землеробства на півострові збільшилися майже на 10 тисяч гектарів.

У перших числах квітня вода з Дніпра добереться до свого кінцевого пункту.

БУКОВИНСЬКИЙ АКАДЕМІК

Нещодавно доктор фізико-математичних наук, професор Чернівецького держуніверситету Іларій Раренко став членом - кореспондентом Академії технологічних наук України. Займається вчений напівпровідниковою електронікою, має на цьому терені вагомі досягнення. Він нагороджений багатьма преміями, в тому числі імені Менделєєва та Вавілова.

Знайомтесь: Представник Президента

...А ПОЧНЕМО З СІВБИ

Валентин Мельничук народився 1947 року в Бердичеві Житомирської області. Після закінчення Київського політехнічного інституту працював інженером, генеральним директором виробничого об'єднання пиво-безалкогольної промисловості. Як політичний діяч і прихильник рішучих ринкових реформ проявив себе півтора року тому, коли його обрали мером Чернігова. Це при ньому в обласному центрі з'явилися свої телебачення, газета і радіомовлення. При ньому ж уперше за багато років бюджет міста став бездефіцитним, а в загальну касу додатково надійшло 38 мільйонів карбованців прибутку.

— Валентине Васильовичу, ви на посаді мера гостро відчули несправедливості розподілу комунальної власності між містом і областю. Нині ці протиріччя будуть усунені?

— Гадаю, що попередня війна інтересів не продовжиться. Цю важливу проблему розв'язуватимемо передусім не кулуарно, як робилося дотепер. З'ясуємо більш детально місцеві можливості й потреби. А головне — враховуватимемо думку представників районних і міських органів виконавчої влади.

— Хто потрапить до державної адміністрації?

— Говорити про те, що я формуватиму її лише з нових людей, не буду. Ми вже раз зруйнували все «до основанья». Владу очолять сили, які мислять по-новому. При цьому маю на увазі й представників РУХу, нових партій.

— Ви за освітою інженер, а область в основному сільськогосподарська...

— Тривалий час я працював у харчовій промисловості, тож проблеми села дещо знаю. По-друге, опиратимусь на фахівців. На моє щастя, побував в Угорщині, де ознайомився з роботою сільськогосподарських кооперативів. Вони набагато життєвіші за наші колгоспи. Але це не значить, що силоміць заганятимемо господарства в кооперативи. Спершу треба показати людям переваги роботи по-новому, щоб ініціатива йшла знизу.

Мене турбує слабка готовність техніки до весняно-польових робіт. Раніше настрій був такий: немає запчастин, то й немає. І сотні чиновників сиділи, безпорадно склавши руки. В той же час на багатьох заводах Чернігова люди йдуть цілими змінами у відпустки. Чому їм не дати роботу? Найближчим часом на базі заводів Прилук, Ніжина, обласного центру створимо дільниці по випуску запчастин, ремонту техніки.

Ми багато говоримо про фермерство. Але практично нічого не робимо, щоб цей селянський рух ширився. Одним із моїх перших кроків стане створення фонду сприяння фермерам.

— Що нині найголовніше для представника Президента?

— Важливе все. І кадрові питання, і соціальні. Та на першій зустрічі з керівниками промислових підприємств загострив увагу на питанні, як я вважаю, номер один. Це посівна. І не лише на селі. Мобілізуємо увесь автобусний транспорт, щоб міські жителі теж мали можливість вчасно і без проблем посадити картоплю, овочі. Коротше — щоб усі ми були з урожаєм.

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігів.

Фото Володимира ЯТЧЕНКА.

Американці у Києві

І ПРИЇХАВ ПЕРШИМ...

Ми вже коротко розповідали про тридцятисемирічного американця Дейва Зіглера, який залишив дім у Лос-Анджелесі і приїхав до Києва. Не за пригодами, робити бізнес.

Приїхав з сім'єю — Каті, дружина, Бен і Біанка — діти. І хоч удома вони обоє займалися працевлаштуванням клієнтів, у Києві Каті довелося стати вчителькою власних дітей — навчальний рік не можна переривати. З осені вони віддадуть сина і доньку в українську школу. А до того часу Дейв планує освоїти українську мову.

Так-от, ми перервали розповідь про Дейва Зіглера на тому, що він придумав таке, до чого жоден з його співгромадян не додумався («Голос України», 26.03.92 р.) Серед клієнтів його контори з працевлаштування в Лос-Анджелесі в останні кілька років з'являлися все більше емігрантів з Радянського Союзу. І для американців з їхніми проблемами — безробіття справа не проста, а для приїжджих тим паче. Деякі з них зневірилися, не змогли прижитися, дехто не переборов туги за землею, де народився. Дейв бачив, що чимало з них і повернулися б, але побоюються: де їм тепер працювати, де жити...

І Дейв зробив візити у кілька крупних компаній, з якими вів своє діло. Пропозиція була такою: вкласти гроші в економіку України з умовою, що на підприємствах працюватиме частина емігрантів, які колись виїхали звідти. Останніх це приваблюватиме тим, що вони і додому повернуться, а з найменшим працюватимуть в американських компаніях. Підприємці пропозицію сприйняли, а Дейв зробив оголошення в газеті. І тепер він має понад три тисячі заяв від колишніх наших громадян — менеджерів і бухгалтерів, інженерів і перекладачів, робітників і програмістів, які згодні на такий варіант. Але Дейв до Києва приїхав першим.

Він і справді вірить, що справа у нього піде, що в Україні успішно діятимуть американські підприємства — останні закони, прийняті парламентом, не дають підстав сумніватися. Так, чимало американських підприємців, не досягши успіху, їдуть назад, але Дейв переконаний, що через півроку вони повернуться знову.

А він потроху освоюється — збирає інформацію, розсилає її своїм партнерам, пояснює можливості, які з'являються, застерігає від несподіванок. Пишається, що має доручення від адміністрації концерну покійного Арманда Хаммера і шкодує, що не володіє таким капіталом, щоб брати участь у благодійній діяльності, хоч потроху допомагає різним українським фондам.

Найголовнішим же вважає пошуки українських виробництв, куди б він міг рекомендувати внести американські інвестиції. З гарантією. Тому найближчим часом планує побувати в усіх областях України.

Розмовляючи з Дейвом, весь час ловила себе на думці, що не зовсім розуміла його ентузіазму. А з іншого боку, чудово розуміла, на яку приманку він спокушатиме своїх американських колег — низька вартість праці в Україні.

— Зараз у вас несприятлива ситуація,— не збентежився він. — І «перестрибнути» через подібне без втрат ще нікому не вдавалося — такі закони розвитку. Але ж і вигідно: ми пропонуємо вам технології, обладнання, на якому випускатимемо високоякісні товари, які у вас і залишатимуться. Це мій бізнес, який в Америці робити вже нелегко. Особливо ж малий бізнес, який зараз переживає спад. А в Україні для нього відкриті всі можливості, він на піднесенні. Про що ще можна мріяти? Так що я тут надовго.

Запитую, чи не доводиться йому зустрічатися з людьми, які вважають його бізнес розпродажем батьківщини для себе.

— Доводиться. Це проблема також і для Америки, де 40-а відсотками власності володіють японці. Я переконаний, що все збалансується. А що краще: спостерігати, як розвалюється будинок, тішачись думкою, що він не твій, чи на взаємовигідних умовах перебудувати його в палац разом з іноземцями? Тут тільки треба, щоб партнер був порядним, бо на світі багато і чесних, і безсовісних людей...

Американську мрію Дейв Зіглер сподівається здійснити в Україні. А ви?

Валентина ПИСАНСЬКА.

Коротко

ЧИМ БИ ДІТИ НЕ ТІШИЛИСЯ

Здавалося б, пропадає вже інтерес до всіляких конкурсів краси в масштабах міст, районів та областей колишнього Союзу. Та ось у Дніпропетровську в цей нелегкий для всіх час влаштували конкурс юних вихованок... дитсадків. П'ятирічна Оленка Кужіль виборола звання «Міс Дюймовочка-92». Що тут скажеш? Вітаємо!

ЧУТКИ ВІД ГЛАСНОСТІ

На фасаді будинку Первомайської міськради, Миколаївської області, Будинку культури заводу «Фрегат», на прохідній цукрового заводу встановлено автоматичні дозиметри «ІРС 02». Діапазон можливих вимірів від 10 до 999 мікрорентген на годину. Вимірювачі радіаційного випромінювання постачає у Первомайськ, що знаходиться за 50 кілометрів від Південно-Української АЕС, один із московських інститутів.

Дозиметри спровокували чутки, що в місті високий радіаційний фон. Проте підтверджуючих даних немає.

КРИМ З КОСМОСУ

Сімферопольське мале підприємство «Світ» вперше у видавничій справі випустило ілюстровану карту «Крим із космосу». Завдяки використанню електронного кольорового ділення, на карті чітко вирізняються населені пункти, шляхи, річки, гори. Обриси Криму вперше відтворені реально. Впродовж десятиліть їх, особливо у районах бухт Севастополя, Феодосії та селища Чорноморського сильно спотворювала цензура.

ПРО НАС ЗНАЮТЬ У НАГОЇ

Десятки тисяч кілометрів подолав добродійний 5-тонний вантаж, що надійшов на адресу Фонду переселення, створеного при обласній організації Спілки журналістів України. Ця допомога — дарунок японських друзів із громадської організації «Чорнобиль —Тюбу», що в Нагої.

У вантажі — екологічно чисте харчування для дітей, багатобарвні книжечки. Продукти, вартість яких у йєнах становить понад 5 мільйонів, отримали два пологових будинки і Будинок маляти Житомира, обласна дитяча та Володарсько - Волинська, Олевська і Житомирська районні лікарні. Книги будуть продані за благодійними цінами, а виручені за них кошти перераховані у Фонд переселення «атомних» біженців.

МІ...

Про мину... дують не ли... тові нагоро... ранів. Вона... дує про се... ли сапери... заговорити...

У Василь... арсенал бо... гранат і пл... ною суміш... на територ... Як вважают... сті, на цьо... ся вогнева... батареї.

Нині тут... лосів... стали сапер... стають із... смертонос... три дні че... пройшло 4... метів.

Принишк... хається. Не...

Олекс...
Київськ...

АВ...

Федерал... вом накин... стрії... у 19... ці для укр... молодих с... дентів. Ав... тому, щоб... ше науко... рівня.

Стипенд...
— для... мови в А...
— для... кових дос... менту, ма... ньої... управлінн...

Н...

Схоже, ... лькості ... стерств а... примирит... раїна ста... залежною... Будь ласк...

У МВС... документ... ра внутрі... генерал-ле... В. Єріна, ... му зазнач... ному упр... чого внут... МВС Рос... підпорядк... частини, ... клади та... розташова... рії.

На базі... знавчого ... верситет у... дій імені ... Працювати... ти: історії... тецтвознав... давничий ... планує ви...

...ик Президента

...О З СІВБИ

Ми вже ... «до ос... ...олять си... ...о-новому. ... увазі й ...у, нових

... інженер, ...ому сіль-

...я працю... ...мисловос... ...ела дещо ...ратимусь ...е щастя, ...і, де оз... ...ю сільсь... ...операти... ...иттєвіші ...але це не ...іць зага... ...тва в ко... ...треба по... ...еваги ро-

боти по-новому, щоб ініціатива йшла знизу.

Мене турбує слабка готовність техніки до весняно-польових робіт. Раніше настрій був такий: немає запчастин, то й немає. І сотні чиновників сиділи, безпорадно склавши руки. В той же час на багатьох заводах Чернігова люди йдуть цілими змінами у відпустки. Чому їм не дати роботу? Найближчим часом на базі заводів Прилук, Ніжина, обласного центру створимо дільниці по випуску запчастин, ремонту техніки.

Ми багато говоримо про фермерство. Але практично нічого не робимо, щоб цей селянський рух ширився. Одним із моїх перших кроків стане створення фонду сприяння фермерам.

— Що нині найголовніше для представника Президента?

— Важливе все. І кадрові питання, і соціальні. Та на першій зустрічі з керівниками промислових підприємств загострив увагу на питанні, як я вважаю, номер один. Це посівна. І не лише на селі. Мобілізуємо увесь автобусний транспорт, щоб міські жителі теж мали можливість вчасно і без проблем посадити картоплю, овочі. Коротше — щоб усі ми були з урожаєм.

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігів.

Фото Володимира ЯТЧЕНКА.

...Києві

...ЕРШИМ...

...повернуть... ...юватимуть ...компаніях. ...ію сприй... ...в оголо... ...ер він має ...ів від ко... ...мадян — ...терів, ін... ...ів, робіт... ...які згодні ...е Дейв до ...м.

... що спра... ...в Україні ...мериканcь... ...останні за... ...ламентом, ...мніватися. ...иканських ...гши успі... ...ейв пере... ...півроку ...ову.

...юється — ...розсилає ...пояснює ...являються, ...подіванок. ...доручен... ...концерну ...Каммера і ...одіє таким ...и участь у ...і, хоч по... ...ним укра...

...вважає ...х вироб... ...рекомен... ...канські ін... ...Тому най... ...ує побува... ...країни. ...йвом, весь ...думці, що ...його енту... ...оку, чудо-

во розуміла, на яку приманку він спокушатиме своїх американських колег — низька вартість праці в Україні.

— Зараз у вас несприятлива ситуація,— не збентежився він. — І «перестрибнути» через подібне без втрат ще нікому не вдавалося — такі закони розвитку. Але ж і вигідно: ми пропонуємо вам технології, обладнання, на якому випускатимемо високоякісні товари, які у вас і залишатимуться. Це мій бізнес, який в Америці робити вже нелегко. Особливо ж малий бізнес, який зараз переживає спад. А в Україні для нього відкриті всі можливості, він на піднесенні. Про що ще можна мріяти? Так що я тут надовго.

Запитую, чи не доводиться йому зустрічатися з людьми, які вважають його бізнес розпродажем батьківщини для себе.

— Доводиться. Це проблема також і для Америки, де 40-а відсотками власності володіють японці. Я переконаний, що все збалансується. А що - краще: спостерігати, як розвалюється будинок, тішачись думкою, що він не твій, чи на взаємовигідних умовах перебудувати його в палац разом з іноземцями? Тут тільки треба, щоб партнер був порядним, бо на світі багато і чесних, і безсовісних людей...

Американську мрію Дейв Зіглер сподівається здійснити в Україні. А ви?

Валентина ПИСАНСЬКА.

Коротко

ЧИМ БИ ДІТИ НЕ ТІШИЛИСЯ

Здавалося б, пропадає вже інтерес до всіляких конкурсів краси в масштабах міст, районів та областей колишнього Союзу. Та ось у Дніпропетровську в цей нелегкий для всіх час влаштували конкурс юних вихованок... дитсадків. П'ятирічна Оленка Кужіль виборола звання «Міс Дюймовочка-92». Що тут скажеш? Вітаємо!

ЧУТКИ ВІД ГЛАСНОСТІ

На фасаді будинку Первомайської міськради, Миколаївської області, Будинку культури заводу «Фрегат», на прохідній цукрового заводу встановлено автоматичні дозиметри «ІРС 02». Діапазон можливих вимірів від 10 до 999 мікрорентген на годину. Вимірювачі радіаційного випромінювання постачає у Первомайськ, що знаходиться за 50 кілометрів від Південно-Української АЕС, один із московських інститутів.

Дозиметри спровокували чутки, що в місті високий радіаційний фон. Проте підтверджуючих даних немає.

КРИМ З КОСМОСУ

Сімферопольське мале підприємство «Світ» вперше у видавничій справі випустило ілюстровану карту «Крим із космосу». Завдяки використанню електронного кольорового ділення, на карті чітко вирізняються населені пункти, шляхи, річки, гори. Обриси Криму вперше відтворені реально. Впродовж десятиліть їх, особливо у районах бухт Севастополя, Феодосії та селища Чорноморського сильно спотворювала цензура.

ПРО НАС ЗНАЮТЬ У НАГОЇ

Десятки тисяч кілометрів подолав добродійний 5-тонний вантаж, що надійшов на адресу Фонду переселення, створеного при обласній організації Спілки журналістів України. Ця допомога — дарунок японських друзів із громадської організації «Чорнобиль —Тюбу», що в Нагої.

У вантажі — екологічно чисте харчування для дітей, багатобарвні книжечки. Продукти, вартість яких у йєнах становить понад 5 мільйонів, отримали два пологових будинки і Будинок маляти Житомира, обласна дитяча та Володарсько - Волинська, Олевська і Житомирська районні лікарні. Книги будуть продані за благодійними цінами, а виручені за них кошти перераховані у Фонд переселення «атомних» біженців.

Фотофакт

МІНИ В ДИТСАДКУ

Про минулу війну нам нагадують не лише обеліски і фронтові нагороди на грудях ветеранів. Вона сама зрідка нагадує про себе. І як добре, коли сапери не дають їй знову заговорити на повний голос...

У Василькові знайдено цілий арсенал боєприпасів. Сотні мін, гранат і пляшок із запалювальною сумішшю лежали в землі на території дитячого садка. Як вважають військові спеціалісти, на цьому місці знаходилася вогнева позиція мінометної батареї.

Ни[illegible] тут не чути [illegible] голосів [illegible] господарями [illegible] дитсадка стали сапери, які обережно дістають із землі покриті іржею смертоносні знахідки. Лише за три дні через їхні умілі руки пройшло 417 вибухових предметів.

Принишк Васильків, прислухається. Не помилися, сапере!

Олександр ІВАНЧУК.
Київська область

На фото: командир саперної роти старший лейтенант Костянтин Гейбович із черговою міною; знешкодження знайдених боєприпасів.

Фото Валерія СОЛОВЙОВА.

Зверніть увагу

АВСТРІЙСЬКІ СТИПЕНДІЇ ДЛЯ НАС

Федеральним міністерством науки та досліджень Австрії [illegible]лено ря[illegible] стипендій у 19[illegible]3 навча[illegible]ому році для українських науковців, молодих спеціалістів та студентів. Австрія зацікавлена в тому, щоб Україна мала більше науковців міжнародного рівня.

Стипендії такі:

— для вивчення німецької мови в Австрії влітку 1992 р;

— для короткочасних наукових досліджень з менеджменту, маркетингу зовнішньої [illegible]івлі, [illegible]нсового управління;

— для навчання або дослідницької роботи в Австрії — піврічні та однорічні;

— стипендії Берти фон Суттнер та Франца Верфеля.

Клопотання про вказані стипендії повинні надсилатися до Комітету науки і культури для зв'язків з українцями за кордоном при АН України або до Австрійського Генерального консульства. Останній термін подання документів — 15 травня ц. р.

Для всіх стипендіатів існують загальні умови, які коротко можна сформулювати так: не надаються стипендії тим, хто починає або закінчує навчання у вузі. Вікові межі для кандидатів — від 20 до 35 років. На момент клопотання кандидати повинні жити в Україні і не знаходитись в цей час на навчанні в Австрії. На час проведення конкурсу необхідні добрі попередні знання німецької мови, а при отриманні стипендії вони конче необхідні. Можливе також навчання англійською мовою. Наукова робота може виконуватися на іншій мові в тому випадку, коли науковий керівник в Австрії володіє нею досконало.

Дозвольте заперечити

НЕ ТІ ЧАСИ

Схоже, що у чималій кількості російських міністерств аж ніяк не хочуть примиритися з тим, що Україна стала самостійною, незалежною державою. Факти? Будь ласка!

У МВС України надійшов документ за підписом міністра внутрішніх справ Росії генерал-лейтенанта міліції В. Єріна, де в пункті першому зазначається, що Головному управлінню командуючого внутрішніми військами МВС Російської Федерації підпорядковані всі військові частини, військово-учбові заклади та організації військ, розташованих на її території.

Як кажуть, господареві видніше, кому та що підпорядковувати у себе вдома... Але ось пункт другий насторожує, бо він стосується суверенітету України. Генерал Єрін «милостиво» передає у... підпорядкування МВС України три оперативних полка внутрішніх військ, дислокованих у Львові, Києві та Донецьку, а також з десяток інших окремих батальйонів та частин, Харківське вище військове училище тилу, турбазу «Тополек»...

Здається, у білокам'яній навіть не чули, що на базі оперативних та міліцейських частин, згідно прийнятому Верховною Радою України закону, на початку цього року було утворено Національну гвардію України. Повз увагу високопоставлених осіб пройшла і постанова українського парламенту, прийнята невдовзі після серпневих подій у Москві,— про переведення під юрисдикцію республіки всіх військових формувань, у тому числі й внутрішніх військ, розташованих на її території. Тож, виходячи з логіки, Україні самій вирішувати, кому й що підпорядковувати. Це її внутрішня справа. І втручання зі сторони, «підказки» викликають, принаймні, подив, якщо не сказати більше. Навіть якщо виходять вони з Москви — часи не ті...

Прес-служба Національної гвардії України.

Відродження

І ЗБЕРЕТЬСЯ ЦВІТ

На базі Полтавського краєзнавчого музею відкрито університет українознавчих студій імені Василя Кричевського. Працюватимуть два факультети: історії та літератури, мистецтвознавства і етнографії. Видавничий відділ університету планує випускати щорічник наукових досліджень і лекцій. Серед викладачів — цвіт міської інтелігенції, а також фахівці Києво-Могилянської академії, Вільного Українського університету з Мюнхена. Уже в червні мають приїхати з лекціями Теодор Мацьків (Гейдельбергський університет, Німеччина), етнограф Василь Попадинець (Англія), перекладач Анжеліка Греккі (Німеччина), а наступного року — внучка Василя Кричевського, художниця Катерина Кричевська-Росандіч.

Феодосій ГРИГОРЕНКО.

ХТ...

Дніпропе... «Своє деле... шоквтневи... дотепну ... ристичну м... чи перемо... шину, пило... ку тощо. ... новий Зак... податки...

Не знаю... наші шано... тати, але ... ження, що... жуть прет... цитні приз... дних, кооп... підприємст... розцінюют... шоквтнев...

У лис... Президенту... Верховній ... ровська об... приємницт...

М...

Як по... газета «М... домий акт... но Мікеле... недавно на... ниці. З'ясу... прошення ... він гратим... італійсько ... раїнському... тва», де п... на Західно... ни. Таким... Ягодинськ... саме вона... пояснив та...

З Ч...

Заінтриго... вою радіо... Сум кинул... провізован... тий товари... відповідаль... дім «Сприя... Організатор... вибір імп... невисоким...

Коли ж з... кинули» сп... добряче п... рочки, сукн... ко не деш...

З життя...

НА... Н...

Актриса ... дома наши... з таких ф... «Ніколи не... «Моя мачу... ка», виріш... бори всіх ... ногу. Наві... ще більше... ли вона йд... словами «з... в книзі пр...

Фотофакт

В ДИТСАДКУ

у нам нага-
ліски і фрон-
рудях вете-
рідка нага-
добре, ко-
ть її знову
ий голос...

йдено цілий
. Сотні мін,
запалюваль-
ли в землі
ого садка.
ві спеціалі-
знаходила-
мінометної

-рвінких го-
дитсадка
бережно ді-
криті іржею
и. Лише за
умілі руки
ових пред-

ів, прислу-
ся, сапері!

АНЧУК.

На фото: командир саперної роти старший лейтенант Костянтин Гейбович із черговою міною; знешкодження знайдених боєприпасів.

Фото Валерія СОЛОВЙОВА.

Зверніть увагу

ІЙСЬКІ СТИПЕНДІЇ ДЛЯ НАС

міністерст-
ажень Ав-
типендій
вому ро-
науковців,
в та сту-
іквалена в
мала біль-
народного

німецької
ку 1992 р;
сних нау-
з менедж-
зовніш-
інсового

— для навчання або дослідницької роботи в Австрії — піврічні та однорічні;

— стипендії Берти фон Суттнер та Франца Верфеля.

Клопотання про вказані стипендії повинні надсилатися до Комітету науки і культури для зв'язків з українцями за кордоном при АН України або до Австрійського Генерального консульства. Останній термін подання документів — 15 травня ц. р.

Для всіх стипендіатів існують загальні умови, які коротко можна сформулювати так: не надаються стипендії тим, хто починає або закінчує навчання у вузі. Вікові межі для кандидатів — від 20 до 35 років. На момент клопотання кандидати повинні жити в Україні і не знаходитись в цей час на навчанні в Австрії. На час проведення конкурсу необхідні добрі попередні знання німецької мови, а при отриманні стипендії вони конче необхідні. Можливе також навчання англійською мовою. Наукова робота може виконуватися на іншій мові в тому випадку, коли науковий керівник в Австрії володіє нею досконало.

Дозвольте заперечити

ТІ ЧАСИ

малій кі-
х міні-
хочуть
що Ук-
йною, не-
. Факти?

надійшов
м мініст-
ав Росії
міліції
і першо-
. Голов-
омандую-
військами
Федерації
військові
бові за-
і військ,
терито-

Як кажуть, господареві видніше, кому та що підпорядковувати у себе вдома... Але ось пункт другий настороже, бо він стосується суверенітету України. Генерал Єрін «милостиво» передає у... підпорядкування МВС України три оперативних полка внутрішніх військ, дислокованих у Львові, Києві та Донецьку, а також з десяток інших окремих батальйонів та частин, Харківське вище військове училище тилу, турбазу «Тополек».

Здається, у білокам'яній навіть не чули, що на базі оперативних та міліцейських частин, згідно прийнятому Верховною Радою України закону, на початку цього року було утворено Національну гвардію України. Повз увагу високопоставлених осіб пройшла і постанова українського парламенту, прийнята невдовзі після серпневих подій у Москві,— про переведення під юрисдикцію республіки всіх військових формувань, у тому числі й внутрішніх військ, розташованих на її території. Тож, виходячи з логіки, Україні самій вирішувати, кому й що підпорядковувати. Це її внутрішня справа. І втручання зі сторони, «підказки» викликають, принаймні, подив, якщо не сказати більше. Навіть якщо виходять вони з Москви — часи не ті...

Прес-служба Національної гвардії України.

Відродження

БЕРЕТЬСЯ ЦВІТ

го крає-
рито уні-
іх сту-
евського.
факульте-
ри, мис-
афії. Ви-
верситету
чник на-

укових досліджень і лекцій. Серед викладачів — цвіт міської інтелігенції, а також фахівці Києво-Могилянської академії, Вільного Українського університету з Мюнхена. Уже в червні мають приїхати з лекціями Теодор Мацьків (Гейдельберзький університет, Німеччина), етнограф Василь Попадинець (Англія), перекладач Анжеліка Греккі (Німеччина), а наступного року — внучка Василя Кричевського, художниця Катерина Кричевська-Росандіч.

Феодосій ГРИГОРЕНКО.

Ситуація

ХТО СМІЯТИМЕТЬСЯ ОСТАННІМ?

Дніпропетровська газета «Своє дело» оголосила першоквітневий бліц-конкурс на дотепну карикатуру, гумористичну мініатюру, обіцяючи переможцям пральну машину, пилосос, електропрасику тощо. Тема конкурсу — новий Закон України про податки...

Не знаю, як сприймуть це наші шановні народні депутати, але складається враження, що саме вони й можуть претендувати на дефіцитні призи. Адже і на орендних, кооперативних та інших підприємствах цей закон розцінюють як невдалий першоквітневий жарт.

У листі, адресованому Президенту Л. Кравчуку та Верховній Раді, Дніпропетровська обласна рада з підприємництва висловлює стурбованість і тривогу за майбутнє економіки України. І в дусі телеклубу «Що? Де? Коли?» автори листа пропонують парламентарям пакет запитань-головоломок. Цікавляться зокрема, як вони зреагували б, якби в березні кожному з них запропонували повернути більше половини зарплати, одержаної в лютому? Кому, мовляв, потрібні такі експерименти, коли лягаєш спати заможним, а прокидаєшся банкрутом?!

Жарти жартами, але автори відкритого листа підкреслюють: у світовій практиці не було такого випадку, щоб непосильні видатки сприяли матеріальному розквіту. І це вже серйозно.

Микола НЕЧИПОР.

Щось новеньке

НА МИТНИЦІ — МІКЕЛЕ ПЛАЧІДО

Як повідомила обласна газета «Молода Волинь», відомий актор італійського кіно Мікеле Плачідо побував недавно на Ягодинській митниці. З'ясувалося, що на запрошення Микити Михалкова він гратиме головну роль в італійсько - російсько - українському телесеріалі «Жертва», де події розгортаються на Західному кордоні України. Таким місцем обрана Ягодинська митниця. Чому саме вона? Мікеле Плачідо пояснив так: «Був час, коли євротелебачення демонструвало кадри про багатокілометрові черги туристів на Ягодині мало не щодня упродовж цілого місяця. Після цього митниця стала у світі такою ж відомою, як статуя Свободи в Америці».

У телесеріалі будуть зайняті Наталя Негода, Армен Джигарханян та інші. Зйомки проходитимуть у червні нинішнього року.

Богдан БЕРЕКЕТА.
Волинська область.

Дожилися

З ЧУЖОГО ПЛЕЧА

Заінтриговані кількаразовою радіорекламою, жителі Сум кинулися штурмувати імпровізований магазин, відкритий товариством з обмеженою відповідальністю «Торговий дім «Сприяння». Ще б пак! Організатори обіцяли широкий вибір імпортного краму за невисокими цінами.

Коли ж з'ясувалося, що «викинули» справді іноземні, але добряче поношені штани, сорочки, сукні, до того ж далеко не дешеві, городяни, хто мовчки, хто з коментарями і лайкою поспішили до виходу. Однак, тисяч на 20 заморського дрантя в перші дні продано. Це, звичайно, мізер із тих 17,5 тонн товару, яке «Сприяння» через новгородських посередників закупило у Нью-Йорку. Та, враховуючи ситуацію з товарами народного споживання, кмітливі бізнесмени не бояться прогоріти.

Віталій МАКСЮТЕНКО.
Суми.

З життя «зірок»

НА ЛІВУ НОГУ

Актриса Кім Бесінджер, відома нашим любителям відео з таких фільмів, як «Бетмен», «Ніколи не кажи: «Ніколи», «Моя мачуха — інопланетянка», вирішила вкоротити підбори всіх черевиків на ліву ногу. Навіщо? А щоб її стегна ще більше погойдувалися, коли вона йде. Цю хитрість, за словами «зірки», Кім вичитала в книзі про Мерилін Монро.

«Євро-ІКС».

Знай наших!

ПІДШИПНИК ПАХНЕ ЛИПОЮ

Біда навчить — цю істину добряче відчули на собі механізатори колгоспу імені Купріяна Тутки Шишацького району. Куди тільки не їздили перед посівною по запчастини до причіпних знарядь — і все дарма. Тоді місцеві умільці взялися виготовити підшипники до кільчастих і гладких водоналивних котків у кузні. Оскільки з металом також сутужно, то змайстрували їх із твердої породи дерева. Потім проварили в мастилі й встановили на котки. Ще й гарантію дали — два роки служитимуть!

Григорій ГРИНЬ.
Полтавська область.

Реалії

ЗАМІСТЬ ПЛАВКИ — НА КАРТОПЛЮ

На два дні зупиниться ливарний завод під час масового садіння картоплі. Так вирішила адміністрація спільно з профспілковою організацією, намагаючись допомогти своїм робітникам уберегтися від продовольчої кризи. Передбачаючи можливу вимушену зупинку виробництва через відсутність металобрухту, заводчани переключилися на городництво. До недавно виділених колективних ділянок ходитиме автобус, механізатори допоможуть зорати землю, підживити насадження й захистити їх від шкідників.

Микола ВОЛОК.
Кіровоград.

ПОГОДА

1—2 квітня у західних і східних областях подекуди невеликі опади, на решті території України без опадів. Вітер південний, південно-східний, 5—10, у західних областях подекуди пориви 15—20, у Карпатах 24 метри на секунду. Температура сьогодні вдень 8—13, у західних областях 15—20 градусів тепла, 2 квітня вночі 0—6 градусів тепла, на сході України подекуди 1—4 градуси морозу, вдень 11—17, на південному заході до 20 градусів тепла.

По Київській області сьогодні вдень без опадів. Вітер південно-східний, 5—10 метрів на секунду. Температура 8—13 градусів тепла.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Чергова по випуску новин Катерина ВОРОНЕНКО.
Тел. 441-86-20.

ПОЗИЦІЇ І АМБІЦІЇ

Точка зору

Дивовижні речі відбуваються в Україні. В той час, коли Президент починає проводити економічну політику, що відповідає інтересам України, деякі демократи і державники замість того, щоб вітати такий розвиток подій, ставлять йому палки в колеса. Деякі (надто мудрі) заявляють, що вони підтримують «Основи національної економічної політики» (національної, тобто власної), але проти запропонованих механізмів (це все одно, що сказати: я за автомобіль, але проти двигуна). Найбільш гнучкі й витончені заявляють: навіщо нам ця програма, коли є програма Кабінету Міністрів (немов би ця програма заважає реалізувати ту; навпаки, реалізація «Основ національної економічної політики» створює необхідні умови для здійснення програми Кабінету Міністрів, хоча остання не є шедевром і потребує корекцій). Без формування основ власної економічної політики реалізація будь-яких програм унеможливлюється. Хіба це не ясно, як божий день?

Чому виникла необхідність у новій програмі? Тому, що суттєво змінилася ситуація. Коли писалася і приймалася програма Кабінету Міністрів, ситуація була іншою. Російський уряд в Меморандумі про економічну політику заявив про зняття з 1 квітня (тепер уже немов би з 20 травня) адміністративних обмежень на всі продукти харчування, різні побутові й комунальні послуги, про звільнення цін на енергію та інші ключові елементи виробничих затрат. Ціни на енергоносії і деякі товари виробничого призначення зростуть у п'ять-шість разів.

Росія загнала нас у лібералізацію цін, яка веде до гіперінфляції і страшного спаду виробництва. Україна втягнулася в інфляційну гонку слідом за Росією. Перший етап цієї гонки Україна якось витримала. Що стосується другого етапу, то у відповідності з розрахунками і прогнозами, проведеними в апараті Президента і Державній думі, якщо Україна не вирветься із режиму вимушених заходів і не проводитиме своєї економічної політики, якщо вона йтиме в кільватері політики Росії, то до кінця 1992 року економіку України очікує повний крах і повна залежність від Росії. У виступі на сесії Верховної Ради України Президент критично проаналізував ситуацію в нашій економіці і навів вражаючі дані відносно найближчої перспективи.

Отже, ми поставлені перед вибором: або покірно рухатись курсом, що веде до краху, або змінити курс, круто повернувши кермо державного корабля.

«Основи національної економічної політики» — це **наш меморандум про економічну політику** у відповідь на Меморандум Росії.

Ми визначили свою позицію, свою лінію в проведенні економічної політики. Я скептично ставлюсь до терміну «програма», але якщо вже ним користуватися, то «Основи національної економічної політики» — це **програма зміни курсу.** І все. І більше ні на що автори документа не претендують. Так, потрібна розробка конкретних механізмів реалізації комплексу намічених заходів. Так, потрібні конкретні програми, конкретні рішення. Буде декілька десятків указів Президента, спрямованих на її реалізацію. Будуть переговори з Росією і, я вірю, будуть угоди, бо ми потрібні один одному.

Але насамперед потрібно здійснити крутий поворот в економічній політиці, що пов'язано з виходом із «рубльової зони», з уведенням власної валюти (на першому етапі купонів — ерзац-валюти, які приймуть на себе інфляційну піну), з переходом на відносини, що спираються на світові ціни й міжнародні норми, з проведенням своєї власної ефективної фінансової, банківської, бюджетної, митної і структурної політики.

Реалізація цього курсу пов'язана з розв'язанням безлічі проблем. Це і неготовність банків до суцільної купонізації готівкового й безготівкового обороту, це і відсутність механізму розрахунків з іншими державами, це й невирішеність питання з кредитними засобами, це й відсутність валютних резервів тощо. Але треба починати діяти — негайно, рішуче, послідовно. Я б додав: і елегантно, щоб не наламати дров.

Ми стоїмо перед необхідністю крутого повороту в економічній політиці. Якщо ми почнемо його здійснювати, нам буде важко, буде погано, а якщо не почнемо, то буде ще гірше. Ось перед яким вибором ми стоїмо. Принаймні перехід від відсутності власної економічної політики до її проведення дає нам шанс, дає надію. Той набір заходів, що міститься у програмі Кабінету Міністрів, яку сьогодні дехто навмисно, штучно протиставляє Президентській програмі, не дає змоги здійснити того крутого повороту в економічній політиці, перед необхідністю якого нас поставив розвиток подій і, зрештою, логіка розвитку нашої державності (не можна все зводити до зовнішнього чинника).

Програма дій, про яку тут йдеться, не антиросійська. Вона не спрямована проти Росії, як це намагаються подати «Комсомольская правда» і деякі наші демократи — русофіли. Ця програма не спрямована на розрив економічних зв'язків з Росією. Дійсно, Росія не узгоджує з нами свої дії. Вона проводить свою власну (нерідко агресивну щодо нас) економічну політику, оскільки вважає це за потрібне. Ми зобов'язані діяти з урахуванням цієї обставини і ставити на власні ноги наш кволий суверенітет. Нехай у російського уряду болить голова відносно того, яку політику йому проводити.

Чи існує інший шлях відвернення катастрофи? Впевнений, що іншого шляху не існує, а якщо і існує, то тільки в уяві. Якщо ми не введемо свою валюту, то новий російський виток цін втягне Україну в свою орбіту. Гіперінфляція повністю паралізує стимули до праці і до інвестування, відбудеться небачений вибух емісії, буде зруйнована кредитно-фінансова система, катастрофічно зросте заборгованість підприємств, високо підніметься хвиля безробіття.

Такі ось реалії, що зумовили появу «Основ національної економічної політики України». Вона не є плодом пустих вигадок і домислів. Тоді чому віце-прем'єр Лановой і депутат Філенко ставлять питання: навіщо потрібна ця програма, коли є програма Кабінету Міністрів? Дозвольте запитати і мені: а навіщо міняють ліки хворому, якщо стан його здоров'я погіршується? (Ах, «Нова Україно», щось є в тобі старе). Любіть Україну в собі, а не себе в Україні.

Здійснення комплексу заходів, що містяться в Президентській програмі, не означає введення надзвичайного економічного стану. Ця програма не пахне тоталітаризмом. Вона не передбачає надзвичайних повноважень для Президента. В ній не пропонуються антиринкові шляхи переходу до ринку (хоч і міститься низка вимушених жорстких заходів щодо зменшення дефіциту торговельно-платіжного балансу й дефіциту державного бюджету). Вихід із кризи і відвернення катастрофи лежать на шляху поглиблення і прискорення реформ, а не їх згортання. Тому є безпідставними твердження і звинувачення, що містяться в заяві «Нової України». У мене таке враження, що це політичні спекуляції. Знову виникає одвічне запитання: де кінчається політика і починається політиканство? Очевидно, «Нова Україна» розглянула «Основи національної економічної політики» не під кутом зору їх суті, а з точки зору того, хто в неї перехоплює ініціативу. Сьогодні для нас політиканство — недопустима розкіш.

Нині не модно цитувати Леніна, але мені важко втриматися від цього. Він казав: «Одна практична дія важливіша від дюжини програм». Це справді так. Тепер усе залежить від практичної **реалізації програми.** В зв'язку з цим викликає тривогу негативне ставлення до «Основ національної економічної політики України» віце-прем'єр-міністра, міністра економіки Володимира Ланового.

До речі, треба враховувати ту обставину, що це **програма Президента,** який заявив, що буде втілювати її в життя, якщо навіть її не підтримає парламент. Це курс, який підтримала Верховна Рада (за нього проголосувало 306 депутатів і тільки 24 проти).

Що в цій ситуації залишається робити представникам виконавчої влади? Розробляти механізм і реалізовувати програму. Виконувати (якщо це влада виконавча). Критичне ставлення до програми — це нормальне ставлення. Але на стадії її розробки і прийняття. Негативне ставлення до прийнятої програми представника виконавчої влади, який покликаний втілювати її в життя — це нонсенс.

Перебування в уряді має одну незручність: воно зобов'язує проводити політику Президента. Якщо ти не згоден з політикою, яку проводить Президент, то подаєш у відставку. Це плата за розкіш критики Президента і уряду. Або — або. Або ти працюєш у команді, в ансамблі, або дистанціюєшся від неї, стаєш в опозицію і одержуєш право на негативну оцінку її дій. Одержуєш право на ПУБЛІЧНУ КРИТИКУ. Так робиться в усьому цивілізованому світі. Так роблять усі порядні люди. Бути в команді Президента і мати право на публічну негативну оцінку його програми (тим більше в образливому, брутальному тоні, як це було зроблено на прес-конференції віце-прем'єром Лановим 26 березня) — це занадто велика розкіш для представника виконавчої влади. Це спроба і рибку з'їсти, і на стілець сісти. Головне, що це на шкоду інтересам України. Саме ця обставина спонукала мене взятися за перо.

На авансцені політичного життя розігрується стара українська драма, яка нерідко оберталася трагедією. Знову на авансцені амбіції і фурії приватного інтересу. Йде боротьба не за Україну, а за портфелі. Довкола себе я бачу людей, котрим болить їхнє власне «я», а не Україна.

Володимир ЧЕРНЯК,
доктор економічних наук, професор, член Державної думи України.

Подія тижня: коментар оглядача

В ОСНОВІ КОНФЛІКТУ — «ОСНОВИ...»

ДЕЯКІ РОЗДУМИ З ПРИВОДУ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ І ДОВКОЛА

ДЕЩО переінакшивши слова відомої пісні поета і депутата Дмитра Павличка, можна нарешті констатувати, що навесні Україна вирішила іти у світ своїми незнаними шляхами. Не в кільватері центру чи «старшого брата», як було досі, а своїм курсом. Це стало відомо після закритого засідання Верховної Ради, де розглядалися «Основи національної економічної політики України». Оскільки на цій брошурі стоїть гриф: «Опублікуванню не підлягає» (хоча сам керівник авторського колективу народний депутат О. Ємельянов вважає, що там немає таких речей, які треба б було приховувати від народу), тож тезисно виділимо основні ідеї.

Отже: у СНД Україна залишається, але економічний курс змінює круто. Повністю виходить із карбованцевого простору. Відтак запроваджується спеціальна система взаєморозрахунків з державами зони дії карбованця на основі міждержавних норм і орієнтацій на світові ціни. Структурна перебудова економіки передбачає постійне скорочення ввезення продукції з країн карбованцевої зони за рахунок запровадження режиму економії насамперед у використанні паливно-енергетичних ресурсів. Тож доведеться проколювати нові дірочки в паску. Україна встановить систему оплати за транспортування вантажів по своїй території. До кінця року буде забезпечено внутрішню конвертованість національної валюти і перехід на єдину систему оподаткування господарської діяльності як у гривнях так і в іноземній валюті.

Круто? Так. Хоча деякі московські експерти вважають, що це або зондаж або шантаж. Мовляв, викинемо пробний камінець і побачимо реакцію. Що ж, реакція не забарилася: уряд Росії переніс на 1—1,5 місяця підвищення цін на енергоресурси.

Правда, вирішити — це ще не означає діяти. Одна річ декларувати добрі наміри, інша — втілювати їх у життя. Хіба ж за останні роки мало було в нас економічних прожектів? А результат? Він — за вікном, він — на столі, він — у крамниці, він — у настроях людей, які починають втрачати довіру до парламенту, уряду, держави. Після втрати довіри настає, як правило, крах.

Минулого тижня, окрім закритого засідання Верховної Ради, увагу привернув відкритий конфлікт між віце-прем'єр-міністром, міністром економіки В. Лановим та Державним радником України з питань економічної політики О. Ємельяновим, який очолював робочу групу по розробці цього документа. В основі конфлікту — «Основи...»

Дозволю собі одразу не погодитися з тими, хто з притаманною для українських політиків дипломатичністю почне заперечувати, мовляв, який же це конфлікт. Це — зіткнення точок зору.

Яка ж це робоча суперечка, коли В. Лановой проводить паралель між закритим засіданням Верховної Ради і закритим захистом дисертації. Мовляв, якщо дисертант не впевнений у своїй роботі, він захищає її за закритими дверима і ставить гриф: «Для службового користування». На думку віце-прем'єра, програму, що її запропонував О. Ємельянов, ні в якому разі не можна назвати програмою. Володимир Тимофійович відверто висловив свою точку зору на засіданні Колегії з питань економічної політики Державної думи та на прес-конференції для українських і зарубіжних журналістів. Цей документ, підкреслив він, набір дій компілятивного характеру, в якому закладено неринкові принципи переходу до ринкової економіки. Лановой переконаний у тому, що Ємельянов мислить з позицій учорашнього дня.

Водночас у інтерв'ю, які з'явилися минулого тижня в кількох газетах, О. Ємельянов досить скептично оцінив можливості уряду. Обговорення питання в парламенті тільки підтвердило його сумніви, адже щоб реалізувати задумане, потрібні одержимість, мужність, потрібна команда однодумців. Але саме цього урядові бракує.

Що ж до «Плану термінових економічних реформ», підготовлених під керівництвом Віце-прем'єра В. Ланового, то Олександр Сергійович вважає: в документі уряду є «хороші речі, є спірні, є просто помилкові». Це вже не перший документ, який вийшов з Кабінету Міністрів. Але всі ці програми — спроба підспівування під паличку диригента. Диригує ж той, у чиїх руках грошова, фінансова політика. Сьогодні це Росія і аж ніяк не Україна. В Україні немає стрижневої позиції та генеральної лінії формування економіки незалежної держави. Без цього будь-які наші програми чи плани реформ нічого не варті, підсумував О. Ємельянов.

Про це було сказано і в парламенті. Зокрема, депутат В. Пинзеник закликав народних обранців не довіряти В. Лановому, оскільки той, мовляв, — ставленик Москви. На підтвердження своїх слів В. Пинзеник процитував витяги з документа — робочої записки Ланового — Ємельянову (це найбільше й обурило віце-прем'єра, оскільки рекомендації мали приватний характер). Йшлося про те, наскільки може вплинути на економіку України намір Росії підвищити ціни на енергоресурси. Висловлювалися різні припущення, але депутат зробив з цього однозначний висновок: хіба можна довіряти людині, яка підготувала такий документ! Це — київський губернатор російської імперії.

Як на мене, це вже не економіка. Це чистої води політика, руки в якої завжди брудніші, ніж у економіки.

Насторожує й інше. Те, що в сфері найвищої політики нашої держави останнім часом використовуються прийоми, коли обнародуються документи приватного характеру. Як наслідок — на межі зриву опиняється та чи інша справа, кардинально міняються людські долі. Згадаймо хоча б обнародуваний у пресі особистий лист народного депутата М. Швайки Президентові з приводу виготовлення у Канаді української гривни. На диво знайомі почерки, знайомі прийоми...

Не полишає мене й інша думка. А чи не стали наші провідні економісти як з Державної думи, так і з Кабінету Міністрів надто «далекоглядними політиками»? Донедавна за всі провали економічних реформ розраховувався народ і ніхто не ніс персональної відповідальності. Сьогодні так не можна. А хто дасть гарантію, що і ця чергова економічна реформа не забуксує? Ніхто. Що ж тоді? Тоді кожен з конфліктуючих сторін скаже, що він мав рацію: примір, Кабінет Міністрів не зумів розробити конкретного механізму втілення в життя програми, або, скажімо, програма у своїй основі така, що реалізувати її було неможливо...

Чи я перебільшую?..

Леонід БРОВЧЕНКО,
економічний оглядач «Голосу України».

ПРЕТЕНДЕНТ

Чимало чиновників у районах борються сьогодні за те, щоб саме їх було призначено представниками Президента. Безумовно, це справа Президента — кого призначати. Він і тільки він може це вирішити. Моє ж відрядження до Монастирища дало можливість виписати кілька штрихів до портрета одного з претендентів

За сигналом читача

У ЦЕ відрядження запросила група колгоспників з села Лукашівка. Приїхали до редакції, щоб спробувати захистити свого голову колгоспу: на нього, за їх словами, протягом останнього року, головою райвиконкому Михайлом Орендарчуком влаштовано гоніння.

Що ж прояснилося? Майже рік тому голова колгоспу Анатолій Телюк, порадившись з колгоспниками, прийняв рішення — «вивести» колгосп із РАПО й самостійно вести господарство... Отут і почалися проблеми. Постали вони не з об'єктивних труднощів (їх якраз було не так вже й багато). Проблеми почало створювати штучно розгніване районне начальство.

Голова райвиконкому Михайло Орендарчук на початку збирання врожаю-91 особисто наказав голові райпостачу Маніленку припинити постачання паливно-мастильних матеріалів у лукашівський колгосп. Таку ж вказівку дав і в розпал жнив в присутності всіх голів колгоспів. Вимога, звичайно ж, була виконана. Можна лише уявити, як «паралізувало» господарство і як нелегко довелося голові лукашівського колгоспу. За допомогою звернувся до сусідів, використав особисті зв'язки. Викручуючися як міг, та все ж не встиг вчасно зібрати декілька гектарів гороху. Водночас за рішенням правління своїм же колгоспникам було продано за державною ціною кілька телиць. Усе це й було подано як кримінал. Занадилися слідчі органи. І почалося...

Одночасно М. Орендарчук без будь-якого оголошення спішно зібрав сесію райради. Розглядали два основні питання: про позбавлення А. Телюка депутатського імунітету та про дозвіл М. Орендарчуку на будівництво хати.

Така принциповість голови райвиконкому, як переконують факти, дуже вибіркова. Бо як інакше пояснити його реакцію на історію, що набула широкого розголосу в обласній та республіканській пресі: голова колгоспу імені Фрунзе І. Приндюк завіз у сільський магазин багато імпортних товарів, частину з яких забрав собі особисто та для своїх «керівних» друзів. І що ж? Чи для розгляду цієї справи збиралася сесія райради? Чи І. Приндюк був покараний? Ні. Він отримав нове призначення — став заступником голови РАПО.

Знаючи ці факти, мене, звісно ж, не могла не зацікавити постать голови райвиконкому, нині претендента на представника Президента. Виявилося, М. Орендарчук й справді, як скаржилися колгоспники, керує в районі не сам, а за своєрідним бригадним родинним підрядом.

Він — голова райвиконкому, брат Леонід — голова колгоспу у рідному селі Коритня; брат Петро — голова колгоспу в селі Попудня; брат Сергій — голова колгоспу в Шарнополі; родич Олексій Осаволюк — голова райспоживспілки; родич Василь Королiщук — директор заготконтори; родич Ілля Мельниченко — завідуючий відділом культури райвідділу; родич Борис Горбань — голова сільської Ради в селі Половинчик. (До речі, на час обрання на посаду в селі не проживав. Отже, обирати не мали права).

Члени цього своєрідного родинного кооперативу (чи корпоративу?) відповідно поводять себе. Скажімо, із усіх автомашин, що надійшли до району, сім — і це документально підтверджено, потрапили до колгоспу села Коритня, де, як ми вже казали, головує брат М. Орендарчука — Леонід. А деяким колгоспам не дісталось жодної.

Не меншого громадського резонансу набула в Монастирищі історія з холодильниками. У район за бартерною угодою завезли 27 імпортних холодильників. Їх доля й досі невідома. Колгоспники, зокрема із села Лукашівка, логічно запитують: куди поділися ті холодильники? Кому вони дісталися? Чому не жителям району? Адже за бартерною угодою (до речі, як свідчать документи, досить сумнівною — «за усною домовленістю»!) — з району була відправлена продукція, вироблена місцевими жителями. Незважаючи на неодноразове звернення до правоохоронних органів декількох голів колгоспів, розслідування так і не було проведено.

Усі наведені мною та інші факти (а я пишу лише про те, що можу довести!) й спричиняють досить напружену морально-психологічну атмосферу. Проти призначення Орендарчука представником Президента виступають близько десяти голів колгоспів. Місцева організація РУХу має магнітофонні записи, в яких Орендарчук, виступаючи перед «партійно-господарським активом району», відкрито підтримує серпневий заколот, наказує в цьому зв'язку створити районний штаб ДКНС, керівникам організацій та господарств забороняє йти у відпустку та виїжджати за межі району... Уже після заколоту, виступаючи перед іншою аудиторією, каже: «Доки я при владі, в Монастирищі не з'явиться жодного жовто-блакитного прапора». Записані й інші «цікаві» виступи.

Голова місцевої організації Руху Василь Музика розповів мені, що в Монастирищі Рух ще й досі переслідують. Так нещодавно, коли Василь виступав на мітингу — два міліціонери його побили, порвали «динаміки»... Звернення до правоохоронних органів зосталось безрезультатним. Василеві було влаштовано неприємнощі на роботі. За підтримку Руху вижили з редакції райгазети «Зоря» журналіста Леоніда Доценка.

...Звичайно ж, у цій публікації я навів лише частину фактів, які характеризують монастирищинського претендента. А таких самих «цікавих» людей по Україні чимало. Отож, як бачимо, наш Президент перед новим екзаменом...

Іван БЕЗСМЕРТНИЙ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Черкаська область.

Посівна-92

РОЗПАЧ «НИЗІВ»

Прикмета сільської весни — поміркований оптимізм «верхів» і неприхований розпач «низів». З Кабінету міністрів делегацію селян Донбасу спровадили зі словами: «Чого ви сюди їздите і чого від нас хочете? Чому не дасте спокійно працювати?» Президент компанії «Укрнафтохім» В. Горюнов заспокоює: пального на посівну вистачить. Науково-практична конференція аграрників Луганщини рекомендує не шкодувати грошей на мінеральні добрива — з урожаю, мовляв, все окупиться. Техніка вже так набила оскомину, що краще й не згадувати.

Попросив голову колгоспу «Більшовик» Сватівського району розповісти про своє відносно благополучне господарство. А в нього кінці з кінцями не сходяться. Практик Віктор Мушинін покладається на свій розум і власний досвід і не дуже вірить словам. По минулому, набагато спокійнішому, року ще з вересня занервувало село, а в полі залишилися буряки й кукурудза, озимину недосіяли, і під ярі площі, по всьому, зменшаться.

На весняні польові роботи район одержав 200 тонн дизельного палива. Обіцяли мінімум 500. А тільки «Більшовику» потрібно третину загальних фондів. На їх запас і пішло два останніх мільйони з каси. Та ще два трактори прикупили. Тепер надовго сіли на картотеку. Порятували дещо особисті зв'язки з військовими і сусідами-росіянами.

З міндобривами також негаразди. Порахували: щоб внести тільки торішню кількість, треба дев'ять мільйонів карбованців. Виторгують же, коли вродить і здадуть державі планові дві тисячі тонн, щонайбільше п'ять мільйонів за такими ж закупівельними цінами.

Сергій СКИБА,
власний кореспондент «Голосу України».

Луганська область.

СТРИБОК ІЗ СИСТЕМИ

Пригніченим застав я директора радгоспу «Радянська земля» Максимова. Йому б радіти: господарство стабільно виконує держзамовлення, вдалося оживити занедбані села, утвердити атмосферу довіри в колективі. А Павло Дмитрович сумно зітхає: «Оце дожився до того, що на мене вже нацьковують і СБУ».

«Інформатори» пищуть про «великі зловживання» у спільному підприємстві «Магадан-Таврія», заснованому на базі радгоспу «Радянська земля». Більше того, в місцевій газеті віддрукували номер телефону, щоб «одержувати додаткову документально достовірну інформацію про афери СП». Подання вкривальників рябіють від поспішних оцінок — «зграя махінаторів», «кримінальні злочинці». А самого Максимова, «ставленика номенклатури», змішали із землею.

З новоявленими, нерідко перефарбованими патріотами, що нині стають під нові знамена, полемізувати марно. Та й ніякого криміналу Максимов не допустив, бо продавав партнерам тільки надпланову продукцію, що дозволяється законом. В усякому разі, за довідкою заступника начальника управління СБУ Анатолія Коростіна, служба не знайшла за потрібне реагувати на «гучні» повідомлення.

Краще поміркуймо, чому Максимов, людина ощадлива й обережна, не задовольнився традиційною практикою господарських відносин, а хотів розширити її рамки. Правда, тепер під тиском колишніх партократів, які давали дозвіл на створення спільних підприємств, а сьогодні відхрещуються від самих себе, радгосп припинив ділове співробітництво з магаданцями. Бо ліцензій в облвиконкомі не дають. Але директор вважає, що невдовзі ринок розсудить, хто правий. Починати ринкові відносини з того, щоб в односторонньому порядку безпідставно ігнорувати договірні зобов'язання з партнерами, — це безглуздо! Непорядність несумісна з підприємництвом.

Цей радгосп зазнав лиха. Пам'ятається, років 15 тому розвалювалися хати в селах Молодецьке, Грозове, які потрапили до «неперспективних». Своєю слухняністю, безініціативністю попередники Максимова довели господарство до ручки. Не одразу пішли справи і при ньому. Через десять років радгосп став зовсім іншим, навколишні села розквітли, хоча не все ще тут зроблено. Максимов пережив багато. Система постійно його гнула, залякувала, сипала скаргами у вищі інстанції, відбивала охоту працювати. На щастя, знищити дух підприємництва, що проник від директора до його підлеглих, не змогла. Безсумнівно тому, що робітники стали краще жити, користуватися елементарними благами цивілізації. Перед схудлим, якимось посірілим від знегод Павлом Дмитровичем, люди поважно схиляють голову, коли вітаються на вулиці. Звинувачення на його адресу категорично відмітають. Пишуть у газети.

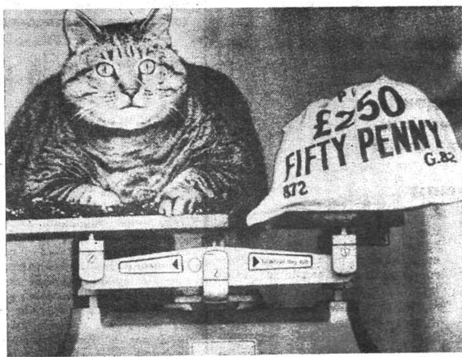
— Готовий шукати кошти на розвиток виробництва у наших державних суверенних кишенях, — каже директор. — Але ж поки що вони діряві. Тільки торік ми здали на місцевий споживчий стіл майже 6000 тонн овочів. Херсонському консервному заводу, приміром, відвезли їх удвічі більше плану. Але яку я допомогу одержав від агропрому? Там своя командна політика.

Зате за два роки роботи СП від управління «Північсхідзолото» (до речі, серед магаданців десятки тисяч українців, які дорожать партнерством з селянами далекої батьківщини) радгосп одержав як гуманітарну допомогу понад три мільйони карбованців. З них два мільйони витрачено на прокладання 17 кілометрів газопроводу, майже півмільйона вкладено в меліорацію земель, приблизно стільки ж — на асфальтування вулиць. Та ще за 20 тисяч карбованців заклали фруктовий сад. Партнерам довелося відправити 90 тонн м'яса, 10 тонн овочів, 1500 туб консервів, 800 тонн зерна. Але, як уже сказано, це надпланова продукція, яка оплачена магаданцями за державними цінами із 40-відсотковою надбавкою. Найприскіпливіші ревізори копали там і сям, та не заперечили факту — в рослинництві, тваринництві, овочівництві обсяги виробництва зросли в кілька разів, продуктивність праці — теж. «Винні» тут самі люди, хоча, за великим рахунком, виручає широкий набір техніки, придбаної з допомогою і на кошти магаданців. Ті ж овочі раніше псувалися на полях. А як купили вдосталь овочевих транспортерів, втрати зникли, з'явилася «зайва» продукція...

Павло Максимов неймовірним напруженням рвав іржаві ланцюги господарської практики, пробував вистрибнути з архаїчної системи. Тільки-но зробив невеликий крок, як потрапив до рук не менш пильних стражів патріотизму, радих, за старою схемою, використати послуги відомства, яким лякали нас протягом 70 років. Якби ж тільки один Максимов на всій Україні розчарувався! На ініціативних керівників поки що знаходяться недалекоглядні політики.

Іван КАЛИНИЧЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Херсонська область.

Столичний репортаж

І КОТОВІ ЗРОЗУМІЛО

Бізнесмени та журналісти, що прийшли на презентацію нового комерційного магазину, який відкрила в самісінькому центрі Києва відома європейська фірма «Сі Пі Трейдінг Лімітед», були не на жарт заінтриговані, побачивши за сучасно обладнаним прилавком... кота.

Приємно було пересвідчитися, що цей екзотичний продавець чудово розуміє кілька європейських мов, українську також, блискуче знається на останніх моделях модного одягу, досконало обізнаний з технічними характеристиками кращих зарубіжних аудіо- та відеосистем, які в широкому асортименті представлено на магазинних полицях. До того ж кіт з першого погляду вловлює потреби клієнтів і вміє задовольнити найвибагливіші смаки відвідувачів.

— Наша фірма має магазини у більш ніж ста країнах світу, — розповідає віце-президент «Сі Пі Трейдінг» Густав Абрахамсон. — Український ринок вбачається нам дуже перспективним — окрім цього магазину в Києві ми збираємося найближчим часом відкрити свої крамниці у Львові та Харкові. Однак перед нами гостро стоїть проблема кадрів. Річ у тім, що ваші продавці ще не навчені працювати в умовах вільного ринку — вони грубі, неуважні до покупців, часто-густо нечисті на руку. От і довелося відрядити сюди нашого спеціаліста, який має чималий досвід роботи в магазинах Лондона та Стокгольма.

Справді, спостерігати за роботою вусатого спеціаліста — одна насолода. Уважний, ввічливий, він спритно шугає біля прилавка, демонструючи товар, який може задовольнити примхи найвибагливіших покупців. Поки що, на жаль, лише тих, які мають у кишені конвертовану валюту. Спроба вашого кореспондента придбати щось за карбованці закінчилася невдачею — кіт принципово їх не бере, а від купонів і зовсім відвертається.

Петро БУЛАЙ.

На знімку: продавець фірмового магазину «Сі Пі Трейдінг Лімітед» завжди уважний до клієнтів.

Коротко про різне

ШАРОВАРИ ДЛЯ УТ

Серйозна проблема постала перед керівництвом Української телерадіокомпанії: від частого використання геть позношувалися майже всі наявні на складі шаровари. Як же бути? Адже саме шаровари та вишиванки, на думку «батьків» телебачення, висловлюють своєрідність та неповторність нашої української культури.

Та, на щастя, допомогти подолати ці труднощі взялася українська діаспора. Невдовзі по каналах гуманітарної допомоги на телебачення прибуде перша партія шароварів, достатня, щоб вдягнути всіх дикторів та ведучих.

ТАЄМНИЦІ НЕ ЗБЕРЕГЛИ!

Даремно так старалися депутати, обговорюючи концепцію економічного розвитку України саме на закритому засіданні. Ні, від земляків справді все вдалося зберегти у цілковитій таємниці: жоден українець до пуття не знає, які економічні «заходи» його чекають попереду. А от зарубіжна розвідка спрацювала оперативно. Як нам стало відомо з добре інформованих джерел, програму економічного відродження України зухвало викрадено шпигунами і взято на озброєння урядом Сенегалу.

ЗРУЧНО І ВИГІДНО

Організувати мітинг чи пікет на найвищому рівні допоможе вам акціонерне товариство «Демократ». Його днями зареєстрували в Києві. За помірну плату тут дадуть напрокат намет для пікетників, розкладачки для голодуючих, прапори будь-якого кольору, хоругви та мегафони. У присутності клієнтів професійні художники напишуть гасло будь-якого змісту, а юристи посприяють у одержанні дозволу. За довідками звертатися до Київської міськради.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Аграрний щоденник

КОНВЕРСІЯ — СЕЛУ

Науково-технічний потенціал підприємств оборонних галузей може бути з успіхом використаний для допомоги селу. Хто-хто, а жителі хутора Роздільний, що загубився серед мальовничих степів Придніпров'я, знають це із власного досвіду.

Тепер вони із посміхом пригадують ті часи, коли по горілку треба було їздити аж до райцентру, або потай від дільничного цідити первак у сараї.

А було ж таке. Аж поки не прийшов у тодішній колгосп, а тепер акціонерне товариство імені Першого грудня, новий голова — Федір Петрущенко — козацького роду чоловік і господар тямущий.

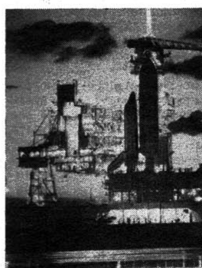
— Все! — гупнув кулаком по столу.— Набридло так жити!

І роз'їхалися-розлетілися ходаки від Петрущенка по всіх усюдах — до керівників підприємств оборонної галузі.

А невдовзі край села закипіла робота. Усього за місяць серед степу виросла оця сучасна споруда, яку ви бачите на знімку. Спеціалісти заводу, відомого на весь світ своїми бойовими ракетами, постаралися на славу. За годину агрегат переробляє сто тонн буряків і п'ять тонн дріжджів. Словом, і собі вистачає й іншим — за будматеріали, корми, пальне могорич ставити.

А із заводом колгосп гречкою розрахувався. Хіба поганий бартер?

Пилип ЧАБАНЕНКО,
сількор.

Об'ява

ВСІ НА МАЇВКУ!

Партія Більшовицького відродження України (ПБВУ) запрошує 2 травня цього року усіх бажаючих взяти участь у маївці.

Як і в часи до 1917 року, маївку вирішено провести в глухому лісі, конкретне місце засекречено.

У програмі маївки — вироблення плану Жовтневого (1992 р.) штурму Маріїнського палацу та хорові співи революційних пісень.

Окрім того, до послуг учасників революційної акції — буфет. В необмеженій кількості продаватиметься «Біле міцне» по 2.20 крб., горілка по 4.60 крб., «Жигулівське» по 34 коп. за пляшку, а також закуска за цінами часів розвинутого соціалізму.

Збір бажаючих о четвертій ранку біля пам'ятника.

Оргкомітет.

По святковій сторінці новин чергував Тимофій ПРОКОПЕНКО. Тел. 09.

УВАГА! ТИРАЖ!

З метою заохочення пасажирів київський метрополітен провів вибіркову лотерею, у якій взяли участь усі власники абонементних талонів на проїзд у метро. З нагоди Першого квітня було розіграно її тираж. Таблицю номерів талонів, на які припадають виграші, публікуємо нижче.

000601 Мотоцикл «Ява-350»
000812 Фотоапарат «Київ-19»
000966 Туристична подорож Одеса — Варна — Стамбул — Одеса
012370—012380 Светр жіночий «Монтана» (Румунія)
024897 Автомобіль «ЗАЗ-968»
031114 Гітара «Чернігів»
036789 Автобусна подорож на Хортицю
036790 Куртка шкіряна (Туреччина)
038992 Набір парфумів «Дзінтарс»
045789 Шапка з хутра (нутрія)
124564 Магнітофон «Маяк-205»
245254 Двотомник менсиканської прози «Багаті також плачуть»
367800 Набір хусток «Подоляночка»
398767 Шкіряний м'яч з автографами «Динамо» (Київ)
456712 Набір насіння «Роксолана»
474506 Електрокамін
523681 Автомобіль «Опель-Рекорд»
564246 Муфта причіпна для трактора «Бєлорусь»

Наступний тираж лотереї відбудеться через місяць. Спонсори, зокрема торговельна фірма «Сі Пі Трейдінг Лімітед», Асоціація «Всесміх», Гаспільська ковбасна фабрика та інші, заготували нові цікаві призи, серед яких — автомобілі, магнітофони, книжки, серії «Анекдоти народів світу» і навіть подарунковий набір копчених ковбас в оригінальній упаковці.

Купуйте абонементні квитки для проїзду в метро!

Відділ реклами «Куреня».

Бібліотеку Ярослава Мудрого знайдено!

Сенсація

Бібліотека Ярослава Мудрого ось уже тривалий час не давала спокою багатьом ученим. Однак численні пошуки унікального зібрання київського князя у напівзатоплених лабіринтах близьких та далеких печер виявлялися марними.

І ось нарешті можна з упевненістю стверджувати: бібліотеку Ярослава знайдено! Група вчених під керівництвом кандидата історичних наук Дмитра Ласкавого внаслідок багаторічної праці досягла мети: науковці виявили близько трьох тисяч старовинних фоліантів, які, судячи з усього, і є легендарним князівським зібранням. На щастя, старовинні книжки чудово збереглися і навіть не потребують реставрації.

Натрапити на слід бібліотеки Ярослава науковій групі вдалося завдяки спектральному аналізу грунту, космічній фотозйомці, комп'ютерному прогнозуванню та математичному модулюванню.

Результати досліджень, а також документи з архівів колишнього НКВС засвідчували: багато поколінь науковців шукали бібліотеку Ярослава не там, де її насправді було сховано.

Ця гіпотеза і привела дослідників до підвалів будівлі колишнього ЦК КПУ, де група істориків і розшукала унікальні зібрання старовинних фоліантів.

Тепер учені активно вивчають спадок київського князя, і, безумовно, невдовзі побачать світ цікаві наукові праці, які значно поповнять наші знання рідної історії. Але деякі висновки науковці можуть обнародувати вже сьогодні. На багатьох фоліантах з князівської бібліотеки виявлено власноручні нотатки компартійних діячів різних рангів. Звіривши підкреслені місця у книгах із стенограмами партійних з'їздів, вчені виявили певну тотожність окремих фрагментів. От, виходить, звідкіля партократи черпали свої подекуди мудрі думки!

БЕНКЕТ ДЛЯ ВІЙНИ?

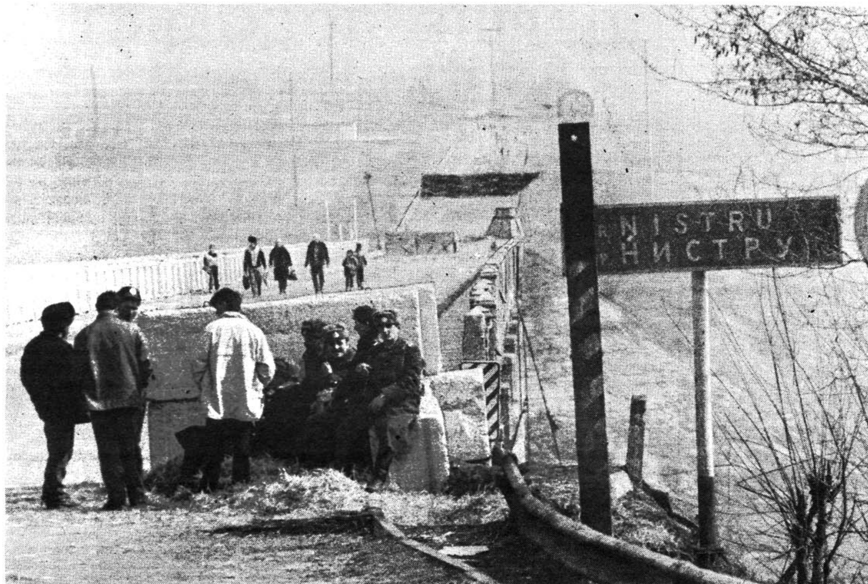
Вона приходить, щоб відбирати: житло з дитячими іграшками й квітами, сім'ю зі святковим обідом у колі рідних, Батьківщину, яку не вибирають, і життя. Так приходить війна.

Молдова запровадила надзвичайний стан. У деяких районах республіки діють обмеження на пересування, а в інших — комендантська година. Проте молдавський уряд не відмовляється від спроб урегулювати конфлікт мирними засобами. До того ж із Кишинева неодноразово заявляли, що не мають наміру вести війну проти жителів Придністров'я.

А придністровці, як і жителі сусідніх молдавських сіл, бачили справжні бої з бронетехнікою, стрілляниною з великокаліберних кулеметів і установок «Алазань». Тепер їхнє життя перетворилося на постійне очікування ще більшої біди. Поля, де вони збиралися засіяти хліб нової весни, можуть стати місцем побоїщ. До Придністров'я продовжують прибувати російські козаки, великими групами і поодинці. Вони переходять у розпорядження похідних атаманів, а ті відправляють їх займати позиції в найнебезпечніших місцях.

Обидві сторони, ніби змовившись, готують бенкет для війни.

Знімки Сергія ВОРОНІНА.

Експрес-новини

Президент США Буш оголосив про надання колишнім радянським республікам нового пакета допомоги на один мільярд доларів. Разом із внесками інших країн він становитиме майже 6 мільярдів доларів. Буш також звернувся до конгресу США з проханням ухвалити проект виділення 12 мільярдів доларів у Міжнародний валютний фонд. Це зробить можливим надання кредитних гарантій на один мільярд доларів Росії і 200 мільйонів доларів Україні для закупівлі американської сільгосппродукції.

* * *

Командуючий силами ООН з підтримання миру в Югославії генерал Номбіар заявив про намір розпочати наступного тижня розміщення миротворчих сил у Хорватії.

Лідери боснійських мусульман, хорватів і сербів підтвердили свою рішучість добиватися мирного майбутнього в республіці. Вони домовилися визначити кордони трьох національних регіонів за етнічними та іншими ознаками і гарантувати захист прав усіх національних груп. Лідер мусульман Боснії і Герцеговіни Ізітбегович висловив упевненість у тому, що ЄС визнає незалежність республіки на засіданні глав МЗС 6 квітня.

* * *

Триває візит Президента Польщі Валенси до Німеччини. Він зустрівся з федеральним канцлером Колем, міністром закордонних справ Геншером і міністром фінансів Вайгелем. Валенса висловив осторогу щодо нового поділу Європи за економічними ознаками. Відновлення торговельних зв'язків між колишніми членами РЕВ може усунути цю небезпеку, зазначив польський Президент.

* * *

Король Іспанії Карлос і Президент Ізраїлю Герцог взяли участь у церемонії у мадридській синагозі. Цей захід став символом примирення через п'ятсот років після того, як за часів інквізиції іспанським євреям наказали прийняти католицтво або покинути країну.

* * *

Держдепартамент США оголосив про заходи щодо працевлаштування в американських університетах і науково-дослідницьких компаніях 300 колишніх радянських учених. Згідно з одним із проектів 150 учених матимуть університетські посади на строк від одного до двох років. Уряд США частково фінансуватиме збитки, пов'язані з переїздами і оплатою праці вчених. Реалізація іншої програми, яка передбачає працевлаштування 150 фахівців з питання оборони в американських комерційних компаніях, розпочнеться у вересні.

ПЕРШЕ ПОСОЛЬСТВО УКРАЇНИ

У дипломатичних колах

відкрито в Будапешті. В присутності представників угорського МЗС, української громадськості та ділових кіл, засобів масової інформації на території Посольства піднято синьо-жовтий державний прапор України. Це зробили заступник міністра закордонних справ України Б. Тарасюк, народний депутат України І. Герц та Тимчасовий повірений у справах України в Угорській Республіці Д. Ткач.

Виступаючи на церемонії відкриття, Б. Тарасюк наголосив, що цією подією покладено початок виконанню рішення Верховної Ради про заснування українських посольств. Відкриття першого Посольства незалежної України в Угорщині — закономірність, що випливає з таких реалій: з цією країною було розпочато процес розбудови безпосередніх двосторонніх відносин, з нею першою було встановлено дипломатичні відносини, першим посольством у столиці України було саме угорське.

Відзначалося, що рівень українсько-угорських відносин дає підстави для оптимізму. Наступний візит Прем'єр-міністра України В. Фокіна надасть нового імпульсу співробітництву двох країн.

На закінчення Б. Тарасюк сказав, що діяльність Посольства України в Угорщині буде націлена на розширення українсько-угорських відносин, зміцнення атмосфери взаєморозуміння, співробітництва і дружніх зв'язків, що характерні для відносин між нашими державами і народами. В урочистій обстановці він передав Тимчасовому повіреному України в Угорщині Д. Ткачу печатку Посольства.

Заступник міністра закордонних справ Угорської Республіки І. Баба поздоровив українських представників з цією подією і запевнив, що угорська сторона і надалі підтримуватиме Україну в реалізації її намірів у справі включення до загальноєвропейських і регіональних структур.

Лист з Лондона

ІСТОРІЯ ТІЛЬКИ ПОЧИНАЄТЬСЯ?

Франціс Фукуяма розбудив приспаних істориків і філософів твердженням, що ми є свідками кінця історії. Спочатку він написав статтю для провінційної американської газети, потім її передрукували провідні видання світу, а тепер вийшла його книжка «Кінець історії та останньої людини».

Фукуяма, американець японського походження, має за собою неабиякий стаж роботи на ниві політичної науки. Тому його думка так жваво обговорюється у пресі. Він твердить, що вже настає кінець боротьбі ідеологій, що після «холодної війни», яка шматувала тіло людства, переможцем вийшла ліберальна демократія (тобто суспільство, побудоване на системі партійного лібералізму). Концепцію Фукуями деякою мірою підтверджує й той факт, що цього року в Лондоні на могилі Маркса вже не збиралися тисячами прихильники комуністичної ідеї. На річницю народження «основоположника» сюди прийшло тільки двоє: представник китайського посольства і пані Староста Ізлінгтона — дільниці Лондона.

Але чи погодяться з думкою Фукуями деякі парламентарії України? Адже, послухавши обговорення питання про державний герб, можна подумати, що дехто з них вирішив історію тільки починати. Отож, треба бути вдячним Президентові, що Верховна Рада не відійшла від державних традицій нашого народу і прийняла історичну українську символіку.

Олександр ДЕ.

Фотофакт

ДЕМОКРАТІЯ І ЗБРОЯ

З бойовою технікою на вулицях великих і малих міст доводиться налагоджувати мирне життя в Грузії. Такий парадокс нинішньої ситуації в республіці. Хоча і це має свої закономірності. Думалося, що залишать бетеери проспект Руставелі і слідом прийде демократія Та чи піде вона шляхом, розбитим залізними гусеницями бронемашин!..

Знімок Володимира БОНДАРЕНКА.

Передано в номер

Білий дім офіційно оголосив про намір призначити першим послом США в Україні Романа Попадюка, який нині є першим заступником прес-секретаря Президента Дж. Буша. Однак кандидатура посла має бути затвердженою конгресом Сполучених Штатів.

Р. Попадюк, якому нині 42 роки, — син українських емігрантів. Вони прибули до Сполучених Штатів після другої світової війни. Після окупації України німецькими військами його батьків відправили на роботи до Австрії, звідки вони через кілька років переїхали за океан. Р. Попадюк — кар'єрний дипломат і займав різні посади в державному департаменті США, а також у Раді національної безпеки. З 1982 по 1984 рік працював спеціальним помічником посла Сполучених Штатів у Мексиці. На роботу в Білий дім, де відає питаннями зовнішньої політики, перейшов у 1989 році.

Торік Український інститут Америки назвав Р. Попадюка «українцем року».

* * *

За повідомленням паризької «Фігаро», Франція та Україна підписали угоду, згідно з якою французькій стороні «довіряється координувати дії з приведення в порядок «саркофагу», який ізолює ядерний реактор Чорнобильської АЕС, що вибухнув».

* * *

«Відносно Підкарпатської Русі товариш Леонід Кравчук... повів себе як зразковий учень Сталіна. Він зовсім забув про історичні права й обставини, проголосивши територію, яку незаконно одержав Сталін, складовою частиною України», — говориться в документі «Програма розвитку і відродження Підкарпатської Русі». Копії програми вручив журналістам у Празі голова Об'єднання за республіку — Республіканської партії Чехо-Словаччини Мирослав Сладек.

«Підкарпатська Русь, — відзначається в документі, — ніколи не переставала бути складовою частиною Чехо-Словаччини. І донині залишаються чинними всі домовленості від 1919 року, що їх визнав і Радянський Союз».

Сам М. Сладек запропонував розв'язати це питання в ході референдуму по обидва боки кордону. Свою поїздку до Мукачева, де 21 березня відбувся установчий з'їзд Республіканської партії Підкарпатської Русі, М. Сладек оцінив дуже високо і не виключив можливості злиття його партії з закарпатськими республіканцями.

Коротко

● Присягу на вірність республіці й народу склали 120 новобранців десантно-штурмового полку — першого військового формування Міністерства оборони Вірменії.

● Підписання угоди про основні принципи співробітництва розвідувальних служб держав — учасниць СНД відбудеться нинішнього місяця в Алма-Аті. Про це повідомила прес-секретар директора Служби зовнішньої розвідки Росії Тетяна Самоліс.

● Договір про повернення до довоєнного кордону між Латвією та Естонією підписано в Таллінні. В основному прикордонна лінія збігатиметься з тією, яка існувала до 16 липня 1940 року. Переговори щодо морського кордону триватимуть.

● Узбецькі зв'язківці розпочали експеримент з приймання передач турецького телебачення. Робиться це на основі угоди про співробітництво в галузі зв'язку, радіо й телебачення, підписаної між Туреччиною і колишніми радянськими республіками Середньої Азії. Деякі фахівці прогнозують, що з часом турецьке телебачення в цьому регіоні зможе серйозно потіснити передачі з Останкіно.

● Набір на дійсну військову службу до збройних сил Грузії оголосила республіканська Державна рада. Протягом набору, а він триватиме у квітні — травні цього року, планується призвати 25—30 тисяч чоловік.

● За повідомленням Держкомстату Росії, середній прибуток на душу населення в республіці становить нині 895 карбованців, а середній прожитковий мінімум — 1500 карбованців. Виявляється, що лишень сім відсотків російського населення мають такий подушний прибуток.

● Листа з російської прокуратури одержав екс-президент СРСР Михайло Горбачов. У ньому міститься прохання не виїжджати у квітні з Москви. Саме тоді співробітники прокуратури, які розслідують діяльність КПРС, планують провести з ним слідчі дії.

Гуманітарна допомога правдою

Відрядження за океан

Сьогодні любити діаспору, наче носити джинси: модно й зручно. І цілком безпечно для біографії. Палким почуттям до заокеанських земляків пройнявся навіть «відомий радянський вчений у галузі розробки актуальних проблем ідеологічної боротьби і критики буржуазного націоналізму» В. Чернявський, відомий більше як В. Чередниченко. Відкинувши зовсім непридатне для нинішнього вжитку літературно-наукове псевдо, розвінчувач «недобитків» в чині заступника директора Інституту світової економіки і міжнародних відносин АН України виступає «за розширення зв'язків з діаспорою». Очевидно, від ненависті до любові також невелика відстань, особливо, якщо проходиш нею «в світлі останніх рішень».

А по той бік океану українці пам'ятали про рідний край ще задовго до масованих «бомбардувань» гуманітарною допомогою і вимірювали відданість батьківській землі не кількістю зібраних для нас вітамінів (хоч і це нині важить немало) — збереженням української історії, яку на Батьківщині завзято переписували чередниченки.

Позаминулого року в Києві вперше демонструвався фільм канадських документалістів «Жнива Розпачу» — про голодомор в Україні 1932—1933 років. До цього він здобув на міжнародних кінофестивалях десять перших місць, п'ять золотих нагород і... протест тодішнього радянського посольства в Канаді проти «чергової провокації українських буржуазних націоналістів». Сьогодні, коли правда про голодомор вже не є секретом і для «українських українців» — внуків та правнуків його жертв, «провокаційний» фільм стає у пригоді не одному вченому — такий багатий документальний матеріал зібраний у ньому.

Його пошуки почалися ще задовго до створення картини.

У 1982 році група українських громадських діячів заснувала при Інституті святого Володимира в Торонто Комітет дослідження голоду в Україні. Згодом він перетворився на Українсько-канадський дослідний і документаційний центр. Саме тут по маленьких рядках знаходили і складали вирвані сторінки історії нашого народу про великий голод, Україну в другій світовій війні, українців на еміграції. До речі, казати правду про Україну було нелегкою справою навіть далеко на Заході, куди, здавалось би, не долітав холодний подув сибірських вітрів. Це тут кричали про імперіалістичну загрозу, а насправді пани імперіалісти не бажали сваритися з комуністами.

— Нас звинувачували в антирадянській пропаганді не тільки в Радянському Союзі, а й тут, у Канаді,— розповідає член дирекції УКДДЦ Іроїда Винницька.— Мовляв, це зіпсує відносини з СРСР. До «ворогів» ставилися так лояльно, що й слухати не хотіли аргументів своїх громадян — емігрантів з Союзу. Головне, не втягнутись у суперечку з Москвою: західні політики дуже дбають про свій світ.

Але разом з тим на Заході розвинуті почуття справедливості й повага до прав людини. Ось на ці аспекти й почали бити, намагаючись допомогти поневоленій Батьківщині. І гуманність перемогла обережність.

УКДДЦ постійно одержує певну фінансову допомогу від уряду провінції, значну суму на збирання документів і створення фільмів виділяє національна кінорада. Але в основному центр тримається на коштах, які дістає сам, в першу чергу, звичайно, від української громади. До речі, тут усі працюють на громадських засадах — така собі «соціалістична» звичка. Лише одна посада — секретаря-архіваріуса — оплачувана. Добровільні співробітники «на хліб» заробляють в інших місцях, але й за безплатно у Центрі працюють так, наче їм за роботу нараховують потрібні оклади плюс преміальні.

Нині в архівах центру зібрано неоціненні документи, багаті відео- і фонотеки. Ці матеріали допомагають не тільки науковцям, студентам та учням українського походження, а й англомовним ученим.

У пошуках свідків та нових документів компетентні добровольці об'їздили майже всі країни, де мешкають українці. Втім, цікаві свідчення про нашу історію можна дістати не тільки від українців. Наприклад, у Голландії працівники центру зустрілися з групою колишніх тамтешніх офіцерів, які під час війни потрапили до німецького полону на території України, в місті Станіславі (нині Івано-Франківськ). Після вдалої втечі з в'язниці офіцери потрапили до УПА і з допомогою її вояків дісталися додому. Через багато років голландці подали багато цікавих свідчень про українських повстанців. Вони використані у фільмі «Україна в другій світовій війні».

Нині велика кількість документів надходить з України — відкрилися архіви, а з ними й нові факти трагічної доби. Можливість співпраці з Батьківщиною найбільше радує співробітників УКДДЦ.

Бо зібрані разом сторінки, розкидані лютим ураганом по всій планеті, і становлять єдину й правдиву історію українського народу, яку не оббрешуть більше з плебейським зухвальством псевдонауковці.

Людмила КОХАНЕЦЬ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Торонто.

Погляд

КОМУ — ГОРЕ, А КОМУ — ЩАСТЯ

В американки Ширлі Рівард недавно з'явилася донька. Але дитина не схожа ані на матір, ані на батька. Бо Ширлі не виносила її під своїм серцем, а... купила в громадянки Аргентини, яка просто не в змозі прогодувати й виростити дівчинку.

Такі «угоди» для країн Латинської Америки давно вже не новина. Торгівля дітьми — одна з найприбутковіших статей експорту регіону. За останні роки тільки з Аргентини — держави-«рекордсмена» в злочинному бізнесі — було вивезено до США та Європи близько 40 тисяч дітей. Займаються такими справами так звані «посередники». Вони за невеликі суми викуповують малят у бідних багатодітних сімей, а часто буває, що й просто їх викрадають, утримують певний час на конспіративних квартирах, а потім за підробленими документами вивозять з країни до нових батьків — заможних громадян Сполучених Штатів, Нідерландів чи ФРН. Ціна «товару» залежить від раси, кольору шкіри та статі.

Фото ІТАР-ТАРС.

Власкори повідомляють

Вільнюс

РОЗМОВИ ВЕДУТЬСЯ, АРМІЯ ЗАЛИШАЄТЬСЯ

Не дано відповіді на головне питання — коли війська колишнього СРСР залишать литовську територію? — на зустрічі експертів державних делегацій Литви та Російської Федерації, яка відбулася нещодавно у Москві. Керівник російської групи експертів Ісаков відмовився назвати чисельність дислокованої в Литві екс-радянської армії. Дехто ладен вважати, що така мовчанка дає можливість вводити, а вже наступного дня «з оркестром» виводити окремі військові підрозділи і таким чином гратися у вивід.

Литовська ж сторона наполягає на тому, щоб до кінця квітня цього року військові частини було виведено з Вільнюса, а вже у вересні-жовтні вся армія повинна залишити республіку. Російські експерти утрималися від уточнення термінів. Домовлено лише повернутися до цього питання під час зустрічі державних делегацій, дата якої поки що не встановлена.

Микола СТАНОВИЧ.

Ташкент

ВІДРОДЖЕННЯ ШОВКОВОГО ШЛЯХУ

Більш аніж десяток документів по розвитку двосторонніх економічних відносин, торгівлі, співробітництва у галузі комунікації, інформації й культури підписано під час недавнього державного візиту Президента Узбекистану Карімова до Китаю. Крім того Карімов привіз китайський кредит у сумі 30 мільйонів юанів (близько шести мільйонів доларів). Їх планується використати для закупівлі продовольства, ліків, дитячих товарів.

Китай же потребує постачання з Узбекистану мінеральних добрив, транспортних літаків, шовковичних коконів та іншої продукції.

Сторони домовилися найближчим часом завершити будівництво залізничної гілки Урумчі — Дружба. З її відкриттям суверенні держави Середньої Азії й Казахстану зможуть вийти через Пекін і Шанхай до Тихого океану. Китайці, у свою чергу, одержать вихід у новий ринковий простір. У найвищому здійсненні цього проекту зацікавлені також Іран і Туреччина. Угоду про прокладення іншої залізниці Теджен—Серахс, яка зв'яже середньоазіатські республіки з цими державами, а через них з Європою, вже підписано раніше. Таким чином, відкриття нового шовкового шляху може стати справою недалекого майбутнього.

Зульфія РАСУЛІ.

Алма-Ата

ВІН ЇХ РОЗУМІЄ

Голова соціалістичної партії Казахстану (СПК) Алімжанов на недавній прес-конференції в Алма-Аті спростував повідомлення російської програми «Вісті» про те, що в його партії відбувся розкол. Алімжанов уточнив позиції й цілі СПК, повідомив, що вона вибрала лейбористську схему боротьби за владу. Крім того, лідера партії як виразника її політичного курсу з'їзд СПК може висунути кандидатом у Президенти республіки.

Алімжанов висловив свою думку й щодо спроби скликати VI з'їзд народних депутатів СРСР. Він відповів: «Неконституційність одного вчинку потягла за собою у відповідь цілий ланцюжок неконституційних дій. Адже зустріч у Біловезькій Пущі була організована за спиною Президента СРСР, що, на мою думку, суперечило союзній Конституції. Пізніше скасували й Верховну Раду СРСР. Але мандати, що їх народ видав своїм обранцям, залишилися на руках. І тому їх можна зрозуміти». Так вважає колишній депутат Союзу Алімжанов.

Тетяна КОСТІНА.

Суперечки

АБРЕНЕ ЧИ ПИТАЛОВО?

Питання це й до сьогодні залишається відкритим, хоч у січні парламент Латвійської Республіки відповів на нього однозначно: Абрене.

А передісторія його така: 23 серпня 1944 року Президія Верховної Ради СРСР прийняла декрет «Про створення Псковської області РРФСР», згідно з яким до Росії було приєднано декілька волостей Абренського повіту Латвії, а також місто Абрене (Піталово). У жовтні 1946 року це рішення було закріплене Постановою Президії Верховної Ради ЛРСР «Про визначення кордону між Латвійською РСР і РРФСР».

На початку теперішнього року, виступаючи у Латвійській Верховній Раді, голова парламентської фракції «Сатверсме» Яніс Вайвадс заявив: «Латвія знову стала державою, і цілком природним є її прагнення поновити свої колишні кордони. Питання це не тільки політичне, але й економічне. На землях нинішнього Питалівського району жили і володіли хуторами громадяни Латвії. Тепер ми мусимо повернути їм їхню власність або якось компенсувати втрати».

Доводи Вайвадса депутати визнали переконливими, питання було поставлене на обговорення, і більшістю голосів парламент усі вищеназвані постанови визнав як недійсні.

Як же сприйняв цей демарш «старший брат»? Спочатку — «гордою мовчанкою», а пізніше — заявою російського МЗС, в якому латвійський парламент названо «прямим знаряддям екстремістів». Між тим одна частина населення Питалівського району Псковщини взялася за лопати і заходилася рити окопи, а друга з надією спрямувала свої погляди на захід. Цікавий лист надійшов нещодавно на адресу однієї з латвійських газет: «Шановний пане головний редакторе! Звертаються до вас мешканці селища Пундурі. На жаль, ми вже два місяці не знаємо, до кого належимо: самі ми вважаємо, що є жителями Латвійської Республіки, але «верхи» мають протилежну думку і стверджують, що ми належимо до Росії... Із свого боку ми заявляємо, що хочемо бути жителями Латвії».

Коментуючи його, голова парламентської комісії з іноземних справ Індуліс Берзиньш підкреслив: «Щодо території Питалівського району точка зору парламенту висловлена в прийнятих ним документах. В той же час ми розуміємо складність розв'язання даної проблеми, розгляд якої має відбуватися на міждержавному рівні. Сподіваємося, що питання про долю селища Пундурі, його мешканців і усього Абренського повіту з часом буде включено у число обговорюваних проблем. Поки що ця територія лише деюре належить до Латвії, а дефакто, на жаль, до Росії».

Як у цьому зв'язку не згадати старовинне українське прислів'я: «пани сваряться, а у мужиків чуби тріщать». Пристрасті навколо Абрене — Питалово не вщухають. Разом із тим у Латвійській Республіці поки що не знаходять вирішення значно важливіші проблеми. Головна з них — це,безумовно, енергетична криза. І розв'язати її без допомоги Росії навряд чи пощастить у осяжному майбутньому. В цьому контексті значуще зауваження колишнього латвійського прем'єр-міністра, а нині голови Спілки сільгоспників В. Бресіса: «Декотрі думають, що куці Абрене дорожчі за російську нафту. Якщо це так, тоді Росія права, що не дає нам нафти. Чому Фінляндія не ставить питання про повернення своїх територій?»

Отже, Абрене чи Питалово? Питання залишається відкритим і, зважаючи на все, надовго.

Олександр ЧЕРЕВЧЕНКО.

Рига.

Геннадій ВАНЄЄВ

НЕПРИСТУПНИЙ ВОРОГАМ

Війна для жителів Севастополя та моряків головної бази почалася 22 червня 1941 року. Близько 3 години до міста наблизились ворожі літаки. Німецьке командування розраховувало раптовим установленням з літаків на парашутах неконтактних мін закупорити кораблі в бухтах головної бази, а потім знищити їх ударами бомбардувальної авіації. Та раптовий удар не вдався. Начальник штабу флоту контр-адмірал І. Д. Єлісеєв наказав зенітній артилерії головної бази і кораблям, що стояли на рейді, відкрити вогонь. Над базою спалахнули промені прожекторів, і тут же пролунали перші залпи. Один з ворожих літаків, охоплений полум'ям, упав у море, а другий врізався в берег Стрілецької бухти. Решта збилася з курсу і, поскидавши свій смертоносний вантаж аби-куди, пішла геть.

Правда, одна з мін розірвалася в районі Приморського бульвару, а друга — у центрі міста, попавши в житловий корпус. Близько 200 чоловік убитих, поранених і контужених — такі перші жертви Севастополя.

Повітряні нальоти та мінування бухт тривали й згодом, як і інші бойові дії на чорноморському театрі, але героїчна оборона Севастополя із суходолу почалася аж восени.

В жовтні 1941 року війська 11-ї німецької армії (командуючий генерал-полковник Е. Манштейн) захопили майже весь Крим. Частина армії переслідувала нашу Приморську армію під командуванням генерал-майора І. Є. Петрова, що відходила на Сімферополь. Частини 50-ї та 132-ї німецьких піхотних дивізій і мотобригада Циглера після захоплення Євпаторії розгорнули наступ у двох напрямках: на Севастополь і на Бахчисарай. 29 жовтня заступник командуючого Чорноморським флотом з оборони головної бази контр-адмірал Г. В. Жуков оголосив у Севастополі стан облоги.

Наступного дня берегова 54-а батарея Чорноморського флоту (командир лейтенант І. І. Заїка), розташувавшись у районі села Миколаївка, відкрила вогонь по передових підрозділах мотобригади Циглера. Почалася героїчна оборона Севастополя. Сталося так, що ніяких наших армійських частин у місті не виявилося, хоч відповідно до плану прикриття, розробленого перед війною, для сухопутної оборони військово-морських баз мали бути виділені спеціальні війська Червоної Армії прилеглих військових округів. І незважаючи на те, що оборона військово-морських баз із суходолу не була завданням флоту, Військова рада Чорноморського флоту вирішила взяти оборону Севастополя в свої руки.

З особового складу кораблів, берегової оборони, авіаційних частин, військово-навчальних закладів і прибулих з Тендрівської бойової ділянки окремих дрібних підрозділів екстрено сформували і направили на рубежі оборони шістнадцять батальйонів морської піхоти. До лав захисників Севастополя влилося 510 ополченців, винищувальний і комуністичний батальйони, створені обласним та міським комітетами партії. На сухопутну оборону Севастополя було направлено близько 22 300 бійців, в основному моряків. Підтримані вогнем кораблів, берегових та захисних батарей і морською авіацією, вони зірвали спробу ворога захопити Севастополь з ходу, коротким ударом.

4 листопада за наказом командуючого військами Криму віце-адмірала Г. І. Левченка було створено нову форму оперативного керівництва військами різнорідних наркоматів — Севастопольський оборонний район (СОР). Командування ним покладалося на командуючого Приморською армією генерал-майора І. Є. Петрова. Начальником штабу СОР було призначено полковника Н. І. Крилова, а членом Військової ради — члена Військової ради армії, бригадного комісара М. Г. Кузнецова.

Ставка Верховного Головнокомандування 7 листопада телеграфувала командуючому військами Криму: **«З метою сковування противника в Криму і недопущення його на Кавказ через Таманський півострів, Ставка Верховного Головнокомандування наказує: 1. Головним завданням Чорноморського флоту вважати оборону Севастополя і Керченського півострова всіма силами; 2. Севастополь не здавати ні в якому разі й обороняти його всіма силами».** Цією ж директивою визначалися завдання щодо використання кораблів та авіації в обороні Севастополя і Керчі; командуючий СОР призначив командувати Чорноморським флотом віце-адмірала Ф. С. Октябрського з підпорядкуванням його командуючому військами Криму. Директива наказувала начальникові штабу флоту контр-адміралу І. Д. Єлісеєву як заступникові командуючого флотом вибути на Кавказ (до Туапсе), де зосередилися на той час основні сили флоту, а командуючому військами Криму та його штабові — до Керчі, куди відійшли з'єднання 51-ї армії.

Багато хто з дослідників помилково стверджує, що даною директивою Ставки було створено і Військову раду СОР. Насправді в директиві не було жодних вказівок щодо цього. Оскільки командуючим СОР призначався командуючий Чорноморським флотом за сумісництвом, то й Військова рада флоту стала вищим військовим органом в обороні Севастополя. У Приморській армії була своя Військова рада, яка підпорядковувалася Військовій раді флоту. І так було до кінця оборони Севастополя.

Одержавши відсіч при спробі оволодіти Севастополем з ходу, командування 11-ї німецької армії змушене було перейти до підготовки планомірного наступу на місто. Він почався 11 листопада, але не увінчався успіхом. Війська СОР рішучими діями зірвали його і 24 листопада перший (листопадовий) наступ на Севастополь провалився.

За бурхливими політичними баталіями, швидкими соціальними змінами, здавалося б, відійшла на другий план важлива для нас усіх тема — героїка Великої Вітчизняної війни. Нам дорікають передплатники, що ми надто захопились сивою давниною, проблематикою національно-визвольних змагань, а в той час дуже мало публікацій, в яких би висвітлювались і аналізувались події найкровопролитнішої з усіх воєн, що знала людська цивілізація.

Ми звернулися до професора Чорноморського вищого воєнно-морського училища ім. П. Нахімова, доктора історичних наук, народного депутата України Геннадія Івановича Ванєєва з проханням розповісти нашим читачам про славну і трагічну сторінку минулої війни — героїчну оборону Севастополя.

Комусь може здатися, що автор цього дослідження надто захоплюється сухою статистикою, безпристрасним хронометражем воєнних подій. Але ж вдумайся: за кожною цифрою, кожним повідомленням — люди... люди... Наші батьки, наші діди. І земля, полита їхньою кров'ю, — свята земля.

17 грудня 1941 року німецьке командування почало другий (грудневий) плановий наступ на Севастополь, кинувши в бій сили потужніші, ніж у першому наступі. Однак цей наступ, як і перший, 2 січня 1942 р. захлинувся.

Період із січня до травня 1942 року ввійшов в історію оборони Севастополя як період відносного затишшя. Виснажена боями, 11-а німецька армія була не в змозі наступати, але не було сил для переходу в рішучий наступ і у військ СОР. І все-таки, оперативно взаємодіючи з військами Кавказького (Кримського) фронту, війська СОР неодноразово починали наступальні дії і в окремі дні розгорялися вперті бої.

Майже сім місяців Севастополь був для ворога неприступною фортецею. Моряки-чорноморці та воїни-приморці вперто билися за кожний клаптик севастопольської землі. Все, що було в людських силах, робили жителі міста, допомагаючи його захисникам.

Підготовку третього наступу вороже командування почало варварським руйнуванням міста. На світанку 20 травня артилерія, а потім і авіація противника завдали ряд ударів по місту, військах та об'єктах бази. І так було щодоби аж до 7 червня. Лише 2—7 червня німецька авіація зробила 9 тисяч вильотів, скинула близько 45 тисяч авіабомб, а артилерія ворога випустила 126 тисяч снарядів великого калібру. На кожен метр передового рубежу оборони противник обрушив близько 1,5 тонни металу (снарядів, мін, особливо авіабомб). У місті було зруйновано 4640 і пошкоджено 3 тисячі будинків, виникло понад 500 пожеж, вбито 138 і поранено 171 мирного жителя, не рахуючи тих, хто загинув під уламками будівель. Місто, оповите чорними клубами диму, горіло.

О 5 годині 7 травня 1942 р. після потужної артилерійської та авіаційної підготовки німецько-фашистські війська перейшли в наступ по всьому фронту нашої оборони.

Після масованих ударів авіації та шквального вогню артилерії гітлерівці вважали, що на наших позиціях не лишилося нічого живого. П'яні орди німецьких солдатів ішли на повен зріст. Та розрахунки ворога виявились неспроможними. Ні тривала артилерійська підготовка, ні потужний удар авіації не зламали волі й стійкості захисників Севастополя. Вони зустріли наступаючих разючим рушнично-кулеметним вогнем.

Бої першого дня наступу противника, що тривали безперервно 19 годин, мали винятково запеклий характер. Більшість частин СОР відбила всі атаки і міцно утримувала зайняті рубежі. Тільки на напрямі головного удару німецько-фашистським військам вдалося вклинитися в глибину нашої оборони на 1—2 км. За цей день вони втратили вбитими близько 3 тисяч солдатів і офіцерів, понад 20 танків. Наші втрати — вбитих і поранених близько 1500 чоловік.

Ворожа авіація здійснила в цей день близько 20000 вильотів і скинула майже 9000 авіабомб. Наша авіація, через її нечисленність, здійснила всього 80 вильотів, в основному на штурм наступаючих німецьких військ. При цьому не повернулися на свій аеродром п'ять машин і п'ять повернулися з пошкодженнями.

Наприкінці дня 8 червня 79-а бригада і 172-а стрілецька дивізія змушені були залишити ряд важливих висот і відійшли на рубіж: південні схили висоти 192,0 — 1 км на північний схід від ст. Мекензієві Гори і південно-західні схили висоти 104,5. Решта частин третього й четвертого секторів утримувала свої рубежі оборони.

Війська першого й другого секторів відбили всі атаки противника й утримали свої рубежі.

В тяжких кровопролитних боях цього дня зазнали великих втрат захисники головної бази флоту. Вони становили 365 — вбитими і 1074 — пораненими.

На світанку 9 червня, як і в попередні дні, три німецьких піхотних дивізії з танками перейшли в наступ на ділянці кордон Мекензія-1, висота 104,5, проти частин 25-ї дивізії, 79-ї бригади та 172-ї дивізії. Перед фронтом 25-ї стрілецької дивізії вздовж шосе, що вело до ст. Мекензієві Гори, рухалися танки, за якими йшли колони ворожої піхоти. В артилерійських полках третього сектора пролунав сигнал: «Лев»,— і вся артилерія сектора відкрила вогонь по заздалегідь пристріляному рубежу. Ворожу атаку було зірвано, а переважну частину танків, що брали участь у ній, знищено.

Та, без упину нарощуючи сили, противник на 16 годину 9 червня досяг найбільшого успіху на ділянці 172-ї стрілецької дивізії та на лівому фланзі 79-ї бригади. Виникла загроза виходу його танків і піхоти до ст. Мекензієві Гори, кордону Мекензія-1 й далі до Північної бухти. В район бою було кинуто авіацію головної бази. В результаті п'яти вильотів на штурм, у яких брало участь 30 літаків ІЛ-2, було знищено 8 танків, 14 мінометів, 13 автомашин з вантажем і майже рота піхоти. Винищувачі, прикриваючи штурмовиків, здійснили 68 літако-вильотів і збили в повітряних боях 5 ворожих літаків. Наші втрати: збито три ЯК-1, два ЛАГГ-3 та один І-16, не повернулись на свої аеродроми два ІЛ-2 та два І-153. Тим часом на ділянку оборони 172-ї стрілецької дивізії вийшла і була введена в бій 345-а стрілецька дивізія (командир полковник М. О. Гузь, військком старший батальйонний комісар А. М. Пічугін), перекинута з резерву армії.

(Продовження в наступному номері).

...Й

Майже сім місяців Севастополь був для ворога неприступною фортецею. Моряки-чорноморці та воїни-приморці вперто билися за кожний клаптик севастопольської землі. Все, що було в людських силах, робили жителі міста, допомагаючи його захисникам.

Підготовку третього наступу вороже командування почало варварським руйнуванням міста. На світанку 20 травня артилерія, а потім і авіація противника завдали ряд ударів по місту, військах та об'єктах бази. І так було щодоби аж до 7 червня. Лише 2—7 червня німецька авіація зробила 9 тисяч вильотів, скинула близько 45 тисяч авіабомб, а артилерія ворога випустила 126 тисяч снарядів великого калібру. На кожен метр передового рубежу оборони противник обрушив близько 1,5 тонни металу (снарядів, мін, особливо авіабомб). У місті було зруйновано 4640 і пошкоджено 3 тисячі будинків, викликано понад 500 пожеж, вбито 138 і поранено 171 мирного жителя, не рахуючи тих, хто загинув під уламками будівель. Місто, оповите чорними клубами диму, горіло.

О 5 годині 7 травня 1942 р. після потужної артилерійської та авіаційної підготовки німецько-фашистські війська перейшли в наступ по всьому фронту нашої оборони.

Після масованих ударів авіації та шквального вогню артилерії гітлерівці вважали, що на наших позиціях не лишилося нічого живого. П'яні орди німецьких солдатів ішли на повен зріст. Та розрахунки ворога виявились неспроможними. Ні тривала артилерійська підготовка, ні потужний удар авіації не зламали волі й стійкості захисників Севастополя. Вони зустріли наступаючих разючим рушнично-кулеметним вогнем.

Бої першого дня наступу противника, що тривали безперервно 19 годин, мали винятково запеклий характер. Більшість частин СОР відбила всі атаки і міцно утримувала зайняті рубежі. Тільки на напрямі головного удару німецько-фашистським військам вдалося вклинитися в глибину нашої оборони на 1—2 км. За цей день вони втратили вбитими близько 3 тисяч солдатів і офіцерів, понад 20 танків. Наші втрати — вбитих і поранених близько 1500 чоловік.

Ворожа авіація здійснила в цей день близько 20000 вильотів і скинула майже 9000 авіабомб. Наша авіація, через її нечисленність, здійснила всього 80 вильотів, в основному на штурм наступаючих німецьких військ. При цьому не повернулося на свій аеродром п'ять машин і п'ять повернулися з пошкодженнями.

Наприкінці дня 8 червня 79-а бригада і 172-а стрілецька дивізія змушені були залишити ряд важливих висот і відійшли на рубіж: південні схили висоти 192,0 — 1 км на північний схід від ст. Мекензієві Гори і південно-західні схили висоти 104,5. Решта частин третього й четвертого секторів утримувала свої рубежі оборони.

Війська першого й другого секторів відбили всі атаки противника й утримали свої рубежі.

В тяжких кровопролитних боях цього дня зазнали великих втрат захисники головної бази флоту. Вони становили 365 — вбитими і 1074 — пораненими.

На світанку 9 червня, як і в попередні дні, три німецьких піхотних дивізії з танками перейшли в наступ на ділянці кордон Мекензія-1, висота 104,5, проти частин 25-ї дивізії, 79-ї бригади та 172-ї дивізії. Перед фронтом 25-ї стрілецької дивізії вздовж шосе, що вело до ст. Мекензієві Гори, рухалися танки, за якими йшли колони ворожої піхоти. В артилерійських полках третього сектора пролунав сигнал: «Лев»,— і вся артилерія сектора відкрила вогонь по заздалегідь пристріляному рубежу. Ворожу атаку було зірвано, а переважну частину танків, що брали участь у ній, знищено.

Та, без упину нарощуючи сили, противник на 16 годину 9 червня досяг найбільшого успіху на ділянці 172-ї стрілецької дивізії та на лівому фланзі 79-ї бригади. Виникла загроза виходу його танків і піхоти до ст. Мекензієві Гори, кордону Мекензія-1 й далі до Північної бухти. В район бою було кинуто авіацію головної бази. В результаті п'яти вильотів на штурм, у яких брало участь 30 літаків ІЛ-2, було знищено 8 танків, 14 мінометів, 13 автомашин з вантажем і майже рота піхоти. Винищувачі, прикриваючи штурмовиків, здійснили 68 літако-вильотів і збили в повітряних боях 5 ворожих літаків. Наші втрати: збито три ЯК-1, два ЛАГГ-3 та один І-16, не повернулись на свої аеродроми два ІЛ-2 та два 1-153. Тим часом на ділянку оборони 172-ї стрілецької дивізії вийшла і була введена в бій 345-а стрілецька дивізія (командир полковник М. О. Гузь, військком старший батальйонний комісар А. М. Пічугін), перекинута з резерву армії.

(Продовження в наступному номері).

...стопадо-
...стополь
...оку ні-
... почало
...лановий
...ь, ки-
...ужніші,
...упі. Од-
...перший,
...инувся.
... травня
... історію
... як пе-
...атишшя
...-а німе-
... в змозі
...уло сил
...чий на-
... І все-
...ємодію-
...казького
... війська
...очинали
... окремі
...ті бої.

З народного болю правд...

Українських режисерів як носіїв національної культури обмаль. З цієї тривожної констатації хочу подати кілька штрихів до ескізного портрета Павла Фаренюка, чи не найцікавішого сучасного режисера-документаліста України.

Павло Фаренюк виріс і сформувався як національний митець на благословенному Поділлі. В життєвому театрі він вирішив не виборювати для себе теплого місця. Отож, автора, як на мене, видатних творів до сьогодні не прийнято до Спілки кінематографістів України. Проте для нього регалії не обов'язкові: ходити, просити, писати, доводити — йому на це шкода часу... Режисер ширяє думкою в епічному просторі, де відображені тектонічні зсуви національних трагедій і стогони століть поневоленої Батьківщини.

Біль України, трагічні сторінки її історії режис[illegible] відтвор[illegible] на екрані. Стиль Павла Фаре[illegible] стрим[illegible], позбавлений бездумного пафосу. Все скром[illegible]. Без будь-якої афектації, пози. Тихо. Сумлінно. Режисер виступає як свідок, який не здатний мовчати. Адже він сам багато бачив, пережив, передумав, перестраждав. Отже прагне виспівати. Як кобзар.

...«Наїсися каші — й хорошо». «Заховаюсь і співаю. Журюсь, журюсь, а тоді заспіваю». Це з фонограми фільму «Ой, у полі древо». Чотири жінки, чотири характери, чотири долі. Вони співають. Але як! І що то за жінки! Ніна Матвієнко, Марічка Миколайчук і Валентина Ковальська їздять до оцих безіменних згорьованих жінок учитися співати. Як в Академ[illegible] І українськ[illegible] народна пісня завдяки їхній [illegible]ці й талан[illegible]артисток... Хотів було написати «не вмре, не загине», та вчасно зупинився. Послухаймо знову фонограму: «У Пирятині мені сказали керівники, щоб ми не співали народних пісень. (Довга пауза). Відмирають пісні... А колись, бувало, до третьої години не засну — про калину співали... Так лунали пісні... А тепер...» І я подумав: скільки таких академій в Україні прикрили керівники всіх рангів.

Особистості

Гарно співають у селі Крячківці на Полтавщині! З тою піснею порівнятися може тільки краса цієї землі: «На Псло, на Ворсклу, на Сулу...» — згадалися ритми Миколи Вінграновського. Оживає у пам'яті дивосвіт Котляревського, братів Тютюнників. Хочеться сподіватися, що молодь почує слова Ніни Матвієнко і поновить криницю, яку закинули, перетворили на сільський смітник. Так само, як усю нашу землю. Настав, люди, час взятися за землю. Чи варто нагадувати, чим є криниця для селянина? Олександрові Ткаченку, нашому головному колгоспникові, який «сповідує марксизм», звичайно, не зле було б показати цей фільм і спитати: до якого морального спустошення треба довести селянина, щоб він засипав криницю?

На питання «Хто довів?» відповіли два наступні фільми Павла Фаренюка.

...Жила собі старенька бабуся Ольга, в страшних нестатках, у такій халупі, описати яку не годен. Нікому немає справи до тої 80-літньої бабусі. Аж нараз, як у казці, з'являються кінематографісти (автори сценарію Федір Зубанич, Павло Фаренюк). І з'ясовується: бідолашна бабуся — справжній народний філософ, народний обвинувач нелюдської Системи винищення села, безкомпромісний суддя бузувірів, що вдалися до геноциду українського народу 1933 року. Як вона жорстко й точно мислить! Можливо, навіть з викликом, суворо згадує трагедію своєї розкуркуленої родини. З того часу, коли розкуркулили такі сім'ї, й не стало українського села, як фантастичного рогу достатку. Йдеться, звісно, про колективізацію.

А поруч з тими скрушними спогадами героїні режисер по радіо пустив мікшований запис оповідання «Я. (Романтика)» Миколи Хвильового. Голос Богдана Ступки переказує високий злет мрій про «загірну комуну», оту революційну маячню, яку нам навіювали сімдесят років. На що сподіватися? Зі стін, що взялися сирістю й

цвіллю, на н...
бозна-коли пр...
Народу вс...
труднощі», я...
життєвий пр...
духовний про...
том. За таки...
Про пам'я...
ментальний ...
народ». Влас...
різних дій то...
тави, де дра...
головних рол...
щоб завдати ...
пам'яті, стер...
вити наші св...
Павло Фар...
шовицьке іго...
один історич...
рих і малих...
так одухотво...
залізний вер...
чества руко...
чрез сие об...
что Сечь За...
на, со истре...
мого названи...
Так уже н...
час від часу ...
неї розігрува...
ви під назв...
народ підвод...
парламентом ...
І ми дивимо...
римо про пі...
мості тому, ...
страхіття зем...
їнському нар...
Фільм пер...
біля розрити...
хиди по зак...
від за спові...
— Світ не...
во. Кажуть, ...
Визволили у...
Ну але ви ...
ну то де тод...

ЯК «КРОЛИКИ» АРТИС...

Д[illegible]ОМ ар[illegible]а естради — це ніби літера «а» в абетці. До «я» ще дуже й дуже далеко. Так само, як і до «я» на естраді. Та ще й на провінційній, якою впродовж десятиліть вважалася наша, українська естрада. Дехто із земляків, естрадних митців, випурхнув з України до білокам'яної, бо там, і тільки там, можна було, хоча й потерпаючи від «лімітницького» ж[illegible]я-буття [illegible] ж таки якось [illegible]битися [illegible]віт, здобути популярність. А здобувши її, забути, з якого ж ти роду-племені. Втім, моїх співрозмовників, за яскравий номер яких прозвали «Кроликами», це не стосується. Вони якраз і роблять нашу українську естраду колоритною, інтелігентною і сучасною. Вони — це художній керівник Євген ПЕРЕБІНОС і артисти, два Володимири — ДАНИЛЕЦЬ та МОЙСЕЄНКО. Колектив цей склався випадково, але треба, мабуть, дякувати цьому випадкові. З розповіді про нього й почалася наша бесіда.

Є. Перебінос. Моя театральна доля склалася так, що змушений був піти працювати до Київконцерту. За графіком до мене на заняття потрапив Володимир Данилець. Навіть уже й не пригадую, над яким номером ми тоді працювали. І ось до кімнати заходить такий довгов'язий хлопець...

В. Мойсеєнко. Це був я. Повернувся, спіймавши облизня, із всесоюзного конкурсу. На цій репетиції сидів, слухав, дивився і зрозумів: нам треба працювати разом — утрьох.

Є. Перебінос. Я зрадів пропозиції Володі, бо, відверто кажучи, давно мріяв створити пару гумористів, яка б стала популярною.

Кор. Втім не секрет, що актора великою мірою робить хороший репертуар. Для молодих же і невідомих здобути його, наче зірку з неба зняти...

Є. Перебінос. Ви маєте рацію. Я теж боявся цієї проблеми. Але Володя сказав, що автор є — Володимир Перцов.

В. Данилець. Він ще коли працював у Львівському естрадно-цирковому училищі, писав мініатюри і роздавав їх нам, учням, щоб ми робили курсові та дипломні.

Є. Перебінос. От ми й запросили Володимира Перцова з Мінська, домовились, що він напише для нас «Інтерв'ю про кроликів» та «Індійське кіно». Минав час. І от Перцов уже читає на засіданні художньої ради Київконцерту нову програму. Професіонали, хоча читав він дуже погано, зрозуміли: репертуар чудовий. І почалося: для кого? Тільки-но почули, що для Данильця та Мойсеєнка, «затюкали». Мовляв, бачте, сольної програми їм закортіло! Я, каже один професіонал, двадцять років пропрацював на естраді, перш ніж одержати лише відділення концерту для своїх виступів.

Кор. А як скоро побачили у вас конкурентів корифеї естради?

Є. Перебінос. До одного з концертів «Вечори гумору» якось запросили і нас. Кислюк і Литвинов ніяк не могли збагнути, з якого це дива наші прізвища з'явилися в програмі. Останній навіть не побажав виступати після нас. Публіка ж сприйняла наші номери чудово, влаштувала овацію. І тоді я сказав хлопцям: хочете вірте, хочете — ні, а через півтора-два роки ми будемо на центральному телебаченні. Адже, погодьтесь, воно теж робить ім'я.

І ось у жовтні того ж 1987 року ми їдемо на конкурс

естрадної публіцистики до Москви. здобуваємо лауреатство, чим шокуємо Київконцерт. Та на славі далеко не поїдеш. Знову праця. І коли вже була готова сольна програма, вперше подалися на гастролі — до Івано-Франківська. Це був травень 1988 року.

Кор. Євгене Вікторовичу, гумор вашого колективу інтелігентний, виконання номерів ліричне. Ці білосніжні костюми сприймаються якось дуже урочисто, піднесено. Як взагалі складався імідж колективу?

Є. Перебінос. Ми ніколи не скочувалися до вульгарності і, впевнений, такого не станеться. Я навчався в одного з найвідоміших в Україні режисерів Володимира Нелл-Влад. Це людина старої формації інтелігентів. У нього вчилися Ада Роговцева, Юрій Мажуга, він був першим постановником багатьох п'єс радянських авторів. Дев'ять років — чотири на акторському факультеті

і п'ять на р...
я йшов пор...
...людино...
чах учні, і ...
несли його ...
поховали на...
батьки, ні ...
не дав мені...
ця людина. ...
вчителя до ...
уявлення пр...
тиста пере...
Плюс, звича...
витість і та...
як талант. Н...
тичний, му...
расно вони ...
рах, співаю...
лець — ко...
музика звуч...
мерах.

Крім усь...
є таке поня...
планку». Я...
не приймал...
тів не дару...
ще жодного...
я не мав ...
жень до сво...

**Кор. Так...
звикнути д...
нуть реагува...**

...ародного болю правда встає

...жисерів як носіїв
...ури обмаль. З ці-
...атації хочу пода-
...ів до ескізного
...Фаренюка, чи не
...асного режисера-
...аїни.

...к виріс і сформувався як на-
...ь на благословенному Поділ-
театрі він вирішив не вибо-
...теплого місця. Отож, автора,
...тних творів до сьогодні не
...ки кінематографістів Украї-
...ього регалії не обов'язкові:
...писати, доводити — йому на
Режисер ширяє думкою в
...і, де відображені тектонічні
...их трагедій і стогони століть
...ківщини.
...трагічні сторінки її історії
...на екрані. Стиль Павла
..., позбавлений бездумного
...но. Без будь-якої афектації,
...інно. Режисер виступає як
...здатний мовчати. Адже він
..., пережив, передумав, пере-
...прагне висипати. Як кобзар.
...і — й хорошо». «Заховаюсь
..., журюсь, а тоді заспіваю».
...фільму «Ой, у полі древо».
...ири характери, чотири долі.
...е як! І що то за жінки! Ні-
...ірічка Миколайчук і Вален-
...їздять до оцих безіменних
... учитися співати. Як в Ака-
...народна пісня завдяки їх-
...ртисток... Хотів було на-
...не загине», та вчасно зупи-
...знову фонограму: «У Пиря-
...керівники, щоб ми не співа-
...ь. (Довга пауза). Відмира-
...лись, бувало, до третьої го-
...про калину співали... Так лу-
...пер...» І я подумав: скільки
Україні прикрили керівники

Особистості

Гарно співають у селі Крячківці на Полтавщині! З тою піснею порівнятися може тільки краса цієї землі: «На Псло, на Ворсклу, на Сулу...» — згадалися ритми Миколи Вінграновського. Оживає у пам'яті дивосвіт Котляревського, братів Тютюнників. Хочеться сподіватися, що молодь почує слова Ніни Матвієнко і поновить криницю, яку закинули, перетворили на сільський смітник. Так само, як усю нашу землю. Настав, люди, час взятися за землю. Чи варто нагадувати, чим є криниця для селянина? Олександрові Ткаченку, нашому головному колгоспникові, який «сповідує марксизм», звичайно, не зле було б показати цей фільм і спитати: до якого морального спустошення треба довести селянина, щоб він засипав криницю?

На питання «Хто довів?» відповіли два наступні фільми Павла Фаренюка.

...Жила собі старенька бабуся Ольга, в страшних нестатках, у такій халупі, описати яку не годен. Нікому немає справи до тої 80-літньої бабусі. Аж нараз, як у казці, з'являються кінематографісти (автори сценарію Федір Зубанич, Павло Фаренюк). І з'ясовується: бідолашна бабуся — справжній народний філософ, народний обвинувач нелюдської Системи винищення села, безкомпромісний суддя бузувірів, що вдалися до геноциду українського народу 1933 року. Як вона жорстко й точно мислить! Можливо, навіть з викликом, суворо згадує трагедію своєї розкуркуленої родини. З того часу, коли розкуркулили такі сім'ї, й не стало українського села, як фантастичного рогу достатку. Идеться, звісно, про колективізацію.

А поруч з тими скрушними спогадами героїні режисер по радіо пустив мікшований запис оповідання «Я. (Романтика)» Миколи Хвильового. Голос Богдана Ступки переказує високий злет мрії про «загірну комуну», оту революційну маячню, яку нам навіювали сімдесят років. На що сподіватися? Зі стін, що взялися сирістю й цвіллю, на нас дивляться святі в обрамленні бозна-коли принесених паперових квітів.

Народу все розповідають про «тимчасові труднощі», якими було заповнено весь його життєвий простір. Але найстрашніше, що й духовний простір було обнесено колючим дротом. За таких умов жити стало неможливо.

Про пам'ять тих лихих часів третій документальний фільм Павла Фаренюка «Я єсть народ». Власне, весь фільм став свідченням різних дій тої незбагненної диявольської вистави, де драматурги, режисери й виконавці головних ролей неначе змагаються між собою, щоб завдати нищівнішого удару по народній пам'яті, стерти на порох нашу історію, розчавити наші святині, традиції, звичаї.

Павло Фаренюк показує, що новітнє більшовицьке іго не з неба впало, воно мало не один історичний прецедент, коли нищили старих і малих. На синьо-жовтому прапорі, що так одухотворено тріпоче, з'являється оцей залізний вердикт «Ея Императорского Величества рукою Екатерины»: «Мы восхотели чрез сие объявить во всей нашей Империи, что Сечь Запорожская в конце уже разрушена, со истреблением на будущее время и самого названия запорожских казаков...».

Так уже наша історична доля склалася, що час від часу і до «матінки Катерини» й після неї розігрувалися дії єдиної моторошної вистави під назвою «Розрита могила». І щоразу народ підводився з колін, як от нині, і перед парламентом скандує: «Україні — волю!...» І ми дивимося фільм Павла Фаренюка і говоримо про піднесення національної самосвідомості тому, що, напевно, Бог зглянувся на оті страхіття земні безвинних людей і дав українському народові шанс на виживання.

Фільм переповнений свідченнями. Просто біля розритих могил правлять численні панахиди по закатованих людях, і ми чуємо сповідь за сповіддю...

— Світ не видів такого, ну просто катівство. Кажуть, нас визволили. Ая! Визволили! Визволили убивством. Кажуть, бандери. Так. Ну але ви прийшли в 39-му році. 1939 рік, ну то де тоді хто знав про Бандеру? Ніхто не знав. Стались-те возити, вбивати людей, тоді стали тікати люди по лісах, рятувалися кожне, як могло. Отаке во зробити з народом. Страшні могили...

— Мабуть, Богом дана наша оця земля гробить наш народ, тому що кожний зазіхає на ці багатства... І кожний лізе сюди, старається поневолити цей народ, зробити рабом, щоб народ, розумієте, працював на когось, щоб оці багатства можна використати. Тому стараються ділити нас то на західних, то на бандерівців, то на малоросів...

Розмаїті форми дикості, жорстокості — від класової ідеології до злочинного атеїзму. Уявіть: у величному соборі розмістилася військова частина, й п'яні офіцери вправлялися у стрільбі в... святих, які зображені на фресках.

— Цілили в очі. Вони на спор стріляли і так порозбивали оце... усі фрески. Де куці он і видно, і вгорі он. Мати Божа з младенцем, і тут ось ікона — все побито кулями. То щоб отаку красу узяти й знищити, що може буть у людини за душею, коли вона таку красу нівечить?

Із здивуванням і я питаю: у якому лісі, серед яких вовків виховувалися оці совітські маугли? І чи знають мами, що їхні діти коїли? І чи задля того в тяжких стражданнях вони народжували дітей, пестили, випоювали своїм молоком, викохали і вивели у світ, щоб вони перетворилися на вандалів і заброд?

О Пресвята, глянь на нас,
Визволь нас з горя і біди.

Звучить молитва, але, вражений, я не второпаю, хто звертається до нашої Заступниці: чи то розстріляні святі зі стін, чи то оті нещасні матері, чиї нелюди-сини вдавалися до такого святотатства? А може, вже час схаменутися отим безбожним воякам?

...Поклали енкаведистські кати юнака на цвяхи, що вбиті в дошку. Лежить скривджений, конає, але мовчить. Це також свідчення людини, яку примусили «випадково» подивитися на катівство. Щоб залякати. А жінка запам'ятала, як той юнак «підніс голову, подивився такими якимись живими очима»...

Зоровий, образно-пластичний еквівалент Шевченкового болю за Україну, його неусипний материнський відтворив сучасний український кінорежисер Павло Фаренюк.

Роман КОРОГОДСЬКИЙ.

Київ.

...а естра-
...би літера
...і. До «я»
...ке далеко.
«я» на ес-
провінцій-
...ж десяти-
...аша, укра-
Дехто із
...их митців,
...їни до бі-
..., і тільки
...хоча й по-
...мітницько-
... ж таки
...світ, здо-
А здобув-
...кого ж ти
...тім, моїх
... яскравий
...али «Кро-
...тосується.
...ять нашу
... колорит-
... і сучас-
художній
...РЕБІНОС
...олодимири
МОЙСЕ-
...й склався
...реба, ма-
...му випад-
...про нього
...есіда.

...Моя теат-
...ася так,
...піти пра-
...церту. За
...а заняття
...ир Дани-
... не при-
...мером ми
...сь до кім-
...ий довго-

...е був я.
...авши об-
...ого кон-
...тиції си-
...я і зро-
...рацювати

... зрадів
... бо, від-
...но мріяв
...мористів,
...ою.
...рет, що
...ірою ро-
...епертуар.

ЯК «КРОЛИКИ» АРТИСТАМИ СТАЛИ

Для молодих же і невідомих здобути його, наче зірку з неба зняти...

Є. Перебінос. Ви маєте рацію. Я теж боявся цієї проблеми. Але Володя сказав, що автор є — Володимир Перцов.

В. Данилець. Він ще коли працював у Львівському естрадно-цирковому училищі, писав мініатюри і роздавав їх нам, учням, щоб ми робили курсові та дипломні.

Є. Перебінос. От ми й запросили Володимира Перцова з Мінська, домовились, що він напише для нас «Інтерв'ю про кроликів» та «Індійське кіно». Минав час. І от Перцов уже читає на засіданні художньої ради Київконцерту нову програму. Професіонали, хоча читав він дуже погано, зрозуміли: репертуар чудовий. І почалося: для кого? Тільки-но почули, що для Данильця та Мойсеєнка, «затюкали». Мовляв, бачте, сольної програми їм закортіло! Я, каже один професіонал, двадцять років пропрацював на естраді, перш ніж одержати лише відділення концерту для своїх виступів.

Кор. А як скоро побачили у вас конкурентів корифеї естради?

Є. Перебінос. До одного з концертів «Вечори гумору» якось запросили і нас. Кислюк і Литвинов ніяк не могли збагнути, з якого це дива наші прізвища з'явилися в програмі. Останній навіть не побажав виступати після нас. Публіка ж сприйняла наші номери чудово, влаштувала овацію. І тоді я сказав хлопцям: хочете вірте, хочете — ні, а через півтора-два роки ми будемо на центральному телебаченні. Адже, погодьтесь, воно теж робить ім'я.

І ось у жовтні того ж 1987 року ми їдемо на конкурс естрадної публіцистики до Москви, здобуваємо лауреатство, чим шокуємо Київконцерт. Та на славі далеко не поїдеш. Знову праця. І коли вже була готова сольна програма, вперше подалися на гастролі — до Івано-Франківська. Це був травень 1988 року.

Кор. Євгене Вікторовичу, гумор вашого колективу інтелігентний, виконання номерів ліричне. Ці білосніжні костюми сприймаються якось дуже урочисто, піднесено. Як взагалі складався імідж колективу?

Є. Перебінос. Ми ніколи не скочувалися до вульгарності і, впевнений, такого не станеться. Я навчався в одного з найвідоміших в Україні режисерів Володимира Нелл-Влад. Це людина старої формації інтелігентів. У нього вчилися Ада Роговцева, Юрій Мажуга, він був першим постановником багатьох п'єс радянських авторів. Дев'ять років — чотири на акторському факультеті і п'ять на режисерському, — я йшов поруч з цією видатною людиною. На своїх плечах учні, і я серед них, винесли його з Пушкінської і поховали на Байковому. Ні батьки, ні школа — ніхто не дав мені стільки, скільки ця людина. Ставлення мого вчителя до культури, його уявлення про особистість артиста передаю хлопцям. Плюс, звичайно, їхня працьовитість і такий дар Божий, як талант. Кожен з них пластичний, музикальний, прекрасно вони грають на гітарах, співають. Володя Данилець — композитор, його музика звучить у наших номерах.

Крім усього цього, в нас є таке поняття, як «підняти планку». Як би нас чудово не приймали, скільки б квітів не дарували, а не було ще жодного концерту, щоб я не мав критичних зауважень до своїх підопічних.

Кор. Так вони можуть звикнути до них і перестануть реагувати...

Є. Перебінос. Тоді можна сказати, що колектив віджив своє.

Кор. Якщо не помиляюся, після конкурсу артистів естради розмовного жанру в Кисловодську ви здобули справжню популярність?

Є. Перебінос. Так, але могло статися навпаки — забуття. У нас тоді був підготовлений дуже гострий політичний номер — «Революційний етюд». Це була бомба для тих часів. Вигляд хлопців екстравагантний — у білих костюмах і чорних капелюхах з червоною стрічкою, мовляв, інтелігенція робить революцію. Ведеться репортаж з вулиць Пітера.

В. Мойсеєнко і В. Данилець. «Аврора» выстрелила и опять промахнулась. КПСС является полководцем всех времен и народов. Ей одной удалось развеять миф о непобедимости ленинских идей...».

Є. Перебінос. У залі почався бунт. Євгена Петросяна, який був головою журі конкурсу, почали хапати за барки: «Що це таке? Де ми знаходимось?». Ми ледь не вилетіли з конкурсу. Але мініатюра «Індійське кіно» переважила. І нас пропустили на третій тур, в якому ми прочитали «Інтерв'ю про кроликів».

В. Данилець, В. Мойсеєнко. «Кролики—это не только ценный мех, но и три, а то и четыре килограмма легкоусвояива-ива-емого мяса», — пам'ятаєте...

В. Данилець. Публіка сміялася до сліз. Перцов вийшов із залу, бо сміявся, аж плакав.

Є. Перебінос. Врешті, нам і Євген Петросян допоміг. У журі було вісім чоловік. Троє «проти», стільки ж «за», один утримався, залишалося слово за Петросяном. Ми б вилетіли, якби він сказав «ні».

Потім Регіна Дубовицька запросила нас знятися в «Аншлазі». І тільки після цього нас писали на Українському телебаченні. Згодом виступали в палаці культури «Україна», кілька разів виїздили на запрошення театру естради у Брно. Навесні 1991 року в Ризі на першому міжнародному конкурсі артистів естради пам'яті Аркадія Райкіна, в якому брало участь понад 70 акторів, стали лауреатами і завоювали гран-прі кубок Райкіна.

Кор. Я помітила, що ваші номери не переобтяжені політикою. Як це вам вдається в наш заполітизований час?

Є. Перебінос. Ми подумали так: життя переобтяжене проблемами, люди похмурнішають. Треба зробити все, щоб вони скинули з себе цей стресовий морок хоча б на півтори години. І ми викинули майже всі політичні номери з нашої програми. Девіз Перцова: «Сатира приходяща, юмор вечен». Втім, у мене є мрія поставити спектакль, в якому б не було жодного слова, бо воно є соломинкою, за яку хапається артист. Треба щоб дія, пластика були промовистими. Це значно складніше з філософської точки зору.

Кор. Чи не спадало вам на думку, що колись треба буде написати книгу про вашу «трійцю», яка могла б стати підручником для тих, хто мріє про естраду?

Є. Перебінос. Книгу? Так, вона вже пишеться. Маю на увазі мій щоденник, що нагадує бортовий журнал на кораблі. Там є все про нашу творчу долю...

Кор. Що ж, бажаю вам, щоб доля була довгою, а «томів» з приємними враженнями багато.

Бесіду вела
Світлана ПИСАРЕНКО.

Знімок Олександра
КЛИМЕНКА.

КРУПНЕЙШАЯ СТРУКТУРА МЕЖРЕГИОНАЛЬНОЙ ТОРГОВЛИ

УНИВЕРСАЛЬНАЯ УКРАИНСКО-СИБИРСКАЯ БИРЖА

ПРЕДСТАВЛЯЕТ БРОКЕРСКИЕ ФИРМЫ

СПИСОК БРОКЕРСКИХ КОНТОР

Номер 354
Название Фирма «Винеко»
Адрес 310086, г. Харьков, ул. 23 Августа, 13
Телефон 32-22-11

Номер 355
Название Научно-производственное предприятие «Содружество»
Адрес 310110, г. Харьков, ул. Туркестанская, 26
Телефон 26-43-95

Номер 356
Название Малое научно-производственное предприятие «Сервин»
Адрес 252055, г. Киев, ул. Политехническая; 31-В
Телефон 274-29-49

Номер 357
Название Коммерческий центр «Сарроф» при Бухарском облпотребсоюзе
Адрес 705014, г. Бухара, ул. Хамза, 6
Телефон 3-25-30

Номер 358
Название «Слобожанщина ЛТД»
Адрес 310124, г. Харьков, пр. Гагарина, 169-а, кв. 63
Телефон 52-13-22

Номер 359
Название Сумской научно-технический центр «Импульс»
Адрес 244030, г. Сумы, ул. Петро-Павловская, 98
Телефон 2-50-03; 2-45-66

Номер 360
Название Индивидуальное предприятие Алехина фирма «Леон»
Адрес 288400, Республика Латвия, г. Даугавпилс, ул. 17 июня, 2/4

Номер 361
Название Малое частное предприятие производственно-коммерческая фирма «Инвест»
Адрес г. Черновцы, II-й Волгоградский пер., 7, кв. 6
Телефон 2-86-93; 3-43-11; 7-49-74

Номер 362
Название ТПЦ «Книжное рекламное агентство»
Адрес 310057, г. Харьков, ул. Сумская, 28
Телефон 43-61-63

Номер 363
Название Компания «Принком ЛТД»
Адрес 300027, г. Тула, ул. Волкова, 14, кв. 1
Телефон (0872) 29-31-02; 27-07-69
в Москве (095) 200-08-12

Номер 364
Название СП «Континентальинвест»
Адрес 129223, г. Москва, пр. Мира, ВДНХ СССР

Номер 365
Название Товарищество с ограниченной ответственностью фирма «Улисс К°, ЛТД»
Адрес 620034, г. Екатеринбург, ул. Готвальда, 11—287
Телефон 56-16-14
Факс 55-70-02

Номер 366
Название Колхоз «Ильича»
Адрес 315917, с. Андреевка, Хорольский р-н Полтавской обл.
Телефон (05362) 91-0-96

Номер 368
Название Брокерская фирма «Митава»
Адрес 310037, Харьков-37, пр. Московский, 122
Телефон 26-23-30; 27-66-46
Факс 27-66-46

Номер 369
Название Фирма «Сабо ЛТД»
Адрес 310037, Харьков-37, пр. Московский, 122-а, ДК «Юность», комн. 8
Телефон 26-91-91

Номер 2401
Название Центр «Интур»
Адрес 101000, г. Москва, Бобров пер., 6
Телефон (095) 925-14-31
Факс (095) 925-47-86

Номер 2402
Название Кооператив «Партнер»
Адрес 169400, Коми ССР, г. Ухта, ул. Октябрьская, 21
Телефон 6-13-71, 7-23-69

Номер 2403
Название МП «Мастер»
Адрес 111558, г. Москва, ул. Молостовых, 6—4/311
Телефон 272-75-19, 212-75-29

Номер 2404
Название Малое предприятие «Инком»
Адрес 307130, Курская обл., г. Железногорск, ул. Октябрьская, 44
Телефон 2-27-25 (07195)

Номер 2405
Название Малое государственное предприятие инженерно-технологический центр «Прометей»
Адрес 142300, Московская обл., г. Чехов, ул. Производственная, 1
Телефон 7-43-59

Номер 2406
Название Общество с ограниченной ответственностью «ОТЕМА-АР С° ЛТД»
Адрес 410622, г. Саратов, ул. Советская, 61
Телефон (845-2) 24-51-90; 26-69-98

Номер 2407
Название Брокерская фирма «Курс»
Адрес 310024, г. Харьков, ул. Гуданова, 14, кв. 14
Телефон 43-66-94; 43-51-43

Номер 2408
Название Общество с ограниченной ответственностью научно-производственная фирма «Стройтехпроект»
Адрес 310058, г. Харьков, пр. Правды, 7, кв. 158-а
Телефон 47-72-21

Номер 2409, 2410
Название Малое частное предприятие «Лилия»
Адрес 330003, г. Запорожье, 3, ул. Чапаева, 35
Телефон 64-13-53

Номер 2412
Название Малое научно-производственное предприятие «ИНТЭК»
Адрес 252070, г. Киев, ул. Сагайдачного, 29-а
Телефон (044) 417-15-88

Номер 2415
Название Производственно-торговое АО «Агава»
Адрес 220118, г. Минск, ул. Кабушкина, 66
Телефон 40-14-81, 40-11-33

Номер 2416
Название Брокерская фирма «Харброн»
Адрес 310022, г. Харьков, а/я 10030
310061, г. Харьков, пл. Свободы, 7 (офис)
Телефон 45-60-10, 45-63-61, 45-63-62, 45-63-64
Факс 33-24-41

Номер 2417
Название Коллективная фирма «Гарт»
Адрес 310018, г. Харьков-18, ул. Деревянко, 3
Телефон 33-42-68

(Продолжение, начало в газетах «Посредник» от 14.01.1992, «Демократична Україна» от 11.01. 1992, «Рабочая газета» от 27.12.1991. «Голос Украины» от 27.03 и 31.03.1992 г.).

Для деловых людей!

С 1 февраля 1992 г. торговые сессии проводятся ЕЖЕДНЕВНО:
Кроме закрытых торгов, проводимых для членов биржи по четвергам и пятницам, в понедельник, вторник, среду действуют

ОТКРЫТЫЕ ТОРГИ

В них участвуют как Брокерские фирмы УУСБ, так и предприятия, организации и фирмы, получившие статус временных членов биржи.

К вниманию участников торгов УУСБ представляется товар общим объемом более 4 млрд. руб., в том числе нефть и нефтепродукты, лес и лесоматериалы, уголь, черные и цветные металлы, стройматериалы, широкий спектр продукции машиностроения, легкой и пищевой промышленности.

Если вы хотите самостоятельно представлять интересы своего предприятия, мы поможем вам в этом.

После заключения договоров о временном членстве и внесении залоговой суммы в 50 тыс. руб. Вы — участник открытых торгов УУСБ.

310001, г. Харьков, пр. Гагарина, 4
Контактные телефоны (0572)
21-98-38, 21-74-96 (факс),
21-97-28 (факс).
Телетайп 125172 БЮРО Модем (0572) 21-05-55.

«АЛІЦІЯ» ЗАПРОШУЄ ДО СПІВРОБІТНИЦТВА

Польське комерційне підприємство-магазин «Аліція», що в Білій Церкві (Київська область), запрошує до співробітництва осіб, зацікавлених у продажу легкових автомобілів, відеомагнітофонів, телевізорів, комп'ютерів.

Звертатися за адресою: Київська область, м. Біла Церква, вул. Славіна, 3. Телефон (263) 6-73-11.

До відома колгоспів та радгоспів, фермерів, кооперативів, власників індивідуальних земельних ділянок

Завод «Сільмаш» реалізує в необмеженій кількості райборінки **ОР-07, шлейф борони ШБ-2,5**

Ціна за домовленістю!

Адреса заводу: Канівський р-н, с. Степанці, завод «Сільмаш».

Бізнес-контакт-семінар «Україна — Угорщина: через ділові контакти — до добробуту», який відбудеться 7—9 квітня, пропонує:

— комерційні пропозиції;
— виставку зразків товарів;
— лекції з менеджменту та оподаткування;
— пакет нормативних документів;
— комплектування груп для вивчення менеджменту в Угорщині.

Контактні телефони: 224-85-53, 224-25-12.

ВНИМАНИЮ ДЕЛОВЫХ ЛЮДЕЙ

Общество «Знание», Министерство экономики, Министерство финансов, Государственная налоговая инспекция Украины проводят 21-22 апреля 1992 года в Киеве семинар «Цена, налоги, кредит в условиях рынка». Участники семинара обеспечиваются новейшими инструктивно - нормативными материалами.

Контактные телефоны: 227-41-23
227-41-67
227-33-12.

Фирма «ВАТЕХ»

предлагает фильтровальные ткани, тканые сетки и нетканые фильтровальные материалы для сухой и мокрой фильтрации различных сред.

Контактный тел. 552-17-61.

Київський експериментальний комбінат будівельних матеріалів виготовляє на замовлення:

1. Керамічні вогнетривкі тепличні обогрівачі УТГО.
2. Керамічне вогнетривке пальникове каміння для промислових печей і котлів.
3. Керамічні вогнетривкі елементи, намисто, втулки, трубки діаметром від 10 мм і більше для електропечей та нагрівальних пристроїв.
4. Балконні фрукто-, овочесховища за ескізами замовника.
5. Керамоперлітові цегла та плити.
6. Перлітофосфогелеві плити для утеплення даху.

Ціна договірна.

Наша адреса: м. Київ-254080, вул. Межигірська, 85. Київський експериментально-дослідний завод НВО «Будматеріали».

Тел. 417-74-39.

Науково-дослідний економічний інститут Міністерства економіки України оголошує прийом до аспірантури з відривом та без відриву від виробництва зі спеціальностей:

08.00-05 — економіка, планування, організація управління народним господарством та його галузями;

08.00.08 — ефективність капітальних вкладень і нової техніки.

Заяви (на ім'я директора інституту) приймаються до 1 вересня 1992 року.

Вступні іспити відбудуться у вересні.

Гуртожитком інститут не забезпечує.

Звертатися за адресою: 252103, м. Київ-103, бульвар Дружби народів, 28. Тел. 296-52-66.

Предприятиям аграрно-промышленного комплекса, малым предприятиям, фермерам, частным лицам!

Ладыжинское производственное объединение «ЭНИЗМ» предлагает:

— кормовые биодобавки «Пектофоетидин ГЗХ», «Мацеробащиллин ГЗХ»,
— биоудобрение «Азотовит»,
— препарат для силосования «Целлотерин ГЗХ»,
— препарат для осветления соков и «Глюкоамилазу Г2ОХ» для предприятий спиртовой промышленности,
— препарат для лечения и профилактики животных и птицы «Интерферон-ринал»,
— антибиотик кормовой «Биовит».

Рады вашим предложениям по адресу: 288356, г. Ладыжин Винницкой обл. Телефон (04343) 6-10-78, 6-14-09. Факс (04343) 6-11-99. Телетайп 119153 ЛОТОС.

ЯК ЗБЕРЕГТИ ЦІЛИНУ

Чи йтиме влада дорогою до храму?

Заповідники

«Михайлівська цілина для мене — це храм природи, куди треба йти цілі роки для очищення душі».

(Запис у книзі відгуків відвідувачів Українського державного степового заповідника).

На Сумщині цей двохсотгектарний масив козацького степу — один з небагатьох острівців первісної природи. Зберігся він завдяки статусу заповідної території. А ще — завдяки невтомному подвижництву кількох поколінь ученого люду.

Чотирнадцять років поспіль доглядала Михайлівську цілину старший науковий співробітник Українського державного степового заповідника Л. Шеремет. Недавно довелося перебратися до обласного центру, але й сьогодні для неї, нині депутата Сумської міськради, члена постійної комісії з екології, Михайлівка — то животрепетна, актуальна тема, радість і біль її душі.

— Лідіє Григорівно, як і коли цілина потрапила до реєстру заповідних природних об'єктів?

— Ще задовго до радянської доби цей шмат землі, який належав знаменитому Михайлівському кінному заводові, став предметом професійного інтересу географів, біологів, ботаніків, грунтознавців. В густонаселеному європейському регіоні вже на той час відносно «чистих» територій не було. За винятком саме Михайлівської цілини, де грунт ніколи не знав плуга. Численні експедиції, зокрема професора Харківського імператорського університету В. Талієва, дійшли висновку: цілина має надзвичайне значення для природничої науки як своєрідна еталонна база, унікальна лабораторія для досліджень і повинна бути назавжди вилучена з сільськогосподарського фонду. На жаль, революція і громадянська війна перешкодили виконанню цих планів. Тільки в 1928 році республіканський комітет по охороні пам'яток природи і культури, зваживши на настійливі клопотання науковців, передав угіддя у їх повне розпорядження.

— Окрім, так би мовити, незайманості лебединська «перлина степу», певно, принаджує дослідників ще чимось?

— Влітку минулого року мені випало супроводжувати на цілину доктора Вернера, чиє ім'я відоме не лише екологам Німеччини. Півсвіту обійшов-об'їхав він. Однак екскурсія до заповідника потрясла його. Особливо неймовірним видався йому триметровий шар чорнозему. Пан Вернер спустився в яму і довго обмацував землю, вражено повторюючи: «Цього не може бути...».

— Нові знання — це вже немало. Однак хотілося б більше узнати і про роль заповідника у розв'язанні конкретних проблем нашого буття.

— Не сипте сіль на рану... Є такий вислів: «річ у собі». Так оце — влучна характеристика усіх наших заповідників. Вони перетворилися у штучно замкнені рекреації по обслуговуванню переважно «чистої» науки. Гріх далі миритися з тим, що їхній багатющий потенціал не дає належної віддачі. Идеться, зокрема, про відтворення в Україні природного ландшафту. В цивілізованих країнах, переконавшись, що оптимальною є система господарювання, максимально наближена до природи, повертають первісний стан тисячам гектарів раніше «завойованих» земель. Ми ж, навпаки, бездумно розоравши 80 відсотків території, й далі плюндруємо свій дім. Михайлівська цілина з її розкішним рослинним генофондом могла б стати базовим науково-методичним і практичним осередком у реалізації відповідної програми. Але такої програми нема і за нинішньої державної політики в галузі охорони навколишнього середовища навряд чи скоро з'явиться.

А візьміть захист людей від наслідків Чорнобильської катастрофи. Японія зуміла вижити після Хіросіми й Нагасакі, віднайшовши чудовий природний радіопротектор — ламінарію або морську капусту. Флора Михайлівки і тут могла б ефективно прислужитися нації. Та й узагалі з лікарськими рослинами склалася безглузда ситуація. Відомо, що ромашка, горицвіт, чи, примiром, валеріана, вирощені на полях спецгоспів, за лікувальними властивостями істотно поступаються перед травами з природного біогеоценозу. Однак особливий заповідний режим передбачає щорічне скошування трав на 70—80 гектарах, а от заготівлю природних ліків циркуляр «згори» категорично забороняє...

Чи варто продовжувати перелік «больових точок»? Та й звужувати рамки розмови до, умовно кажучи, утилітарно-прикладного значення заповідника я не хотіла б.

Відзначали недавно 60-річчя Михайлівської цілини. Думаєте, що хоч хто-небудь згадав про скромний ювілей? Інститут ботаніки? Академія наук України? Обласна чи районна влада? Де там! А от Спілка письменників не забула, влаштувала у столиці велелюдний вечір, який назвали так: «Заповідники — духовне багатство народу». Зважте на слово «духовне». Майстрам пера вдалося точно висловити глибинну суть явища, чого не хочуть або просто не здатні збагнути можновладні державні структури. Адже заповідник окрім усього іншого — це великий незайманий пласт історичної пам'яті, культури нашого народу. Звідси, з прадавніх степів, які виколихали останнього кошового Запорозької Січі П. Калнишевського, довкіл яких збереглися хутори — козацькі вольниці, з цієї землі, багатої на пам'ятники археології, дерев'яної архітектури і побуту, має бити життєдайне джерело нашого відродження. З витоків свого родоводу черпатиме народ сили й снагу для розбудови вільної України.

Одним словом, на часі піднімати цілину. В майбутньому Михайлівка бачиться мені одним із центрів національного й міжнародного туризму при одночасному збереженні за нею статусу наукового осередку. З огляду на це доцільно передати заповідник Сумському інституту прикладної фізики, який здійснює по області екологічний моніторинг. Залишається сподіватися також, що обласна Рада народних депутатів нарешті посприяє кращій долі заповідника.

...Пригадую, як після екскурсії по цілині одна немолода вже сільська жінка, звертаючись до подруг, сказала: «Ой, дівчата, сьогодні я наче в церкві побувала». Бачу перед очима її обличчя, осяяне якимось тихим внутрішнім світлом. Завітайте на Михайлівську цілину. І вам також відкриється таїна вічно сущого й нетлінного.

Розмову вів Віталій МАКСЮТЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».
Сумська область.

Знімок Андрія КОТЛЯРЧУКА.

Спорт

ІЗ СУДДІВСЬКИХ ПРОТОКОЛІВ

Чемпіонат України з футболу. Вища ліга, шостий тур.

Перша підгрупа.

«Кремінь» — «Карпати». 1:0 (1:0). 9000 глядачів. Суддя О. Тютюн (Фастів). Гол: Карпонай (26). Попереджено львів'янина Деркача.

«Шахтар» — «Торпедо». 0:0. 1650 глядачів. Суддя В. Туховський (Сімферополь). Попереджені Волков, Нефедов, А. Бондаренко (усі — «Торпедо»).

«Таврія» — «Евіс». 1:0 (1:0). 2000 глядачів. Суддя В. Головко Дніпропетровськ). Гол: Шевченко (31, з пенальті).

«Металург» — «Чорноморець». 1:1 (0:0). 8000 глядачів. Суддя В. Авдиш (Сімферополь). Голи: Зубков (67) — у господарів; Шелепницький (55) — у гостей.

«Нива» Вц. — «Темп». 0:0. 6000 глядачів. Суддя С. Татулян (Київ).

Попереджено Литвина («Нива») і Соловйова («Темп»).

	В	Н	П	М	О
Таврія	4	1	1	7—2	9
Шахтар	2	3	0	9—2	7
Металург	2	3	1	6—3	7
Торпедо	2	2	1	5—2	6
Чорноморець	2	2	1	8—6	6
Кремінь	2	2	1	3—3	6
Темп	1	2	3	3—7	4
Евіс	1	1	3	3—6	3
Нива Вц.	1	1	3	3—10	3
Карпати	0	3	3	3—9	3

Друга підгрупа.

«Дніпро» — «Нафтовик». 2:0 (1:0). 550 глядачів. Суддя В. Стоян (Алчевськ). Голи: Москвин (24). Максимов (62).

«Зоря — МАЛС — «Металіст». 2:2 (2:1). 8200 глядачів. Суддя Є. Канана (Донецьк). Голи: Фурсов (6). Гусейнов (16) — у господарів; Кандауров (39). Призетко (84) — у гостей.

Попереджено харків'янина Костогного.

«Волинь» — «Нива» Тр. 1:0 (0:0). 6300 глядачів. Суддя А. Арановський (Київ). Гол: Бурч (57, з пенальті).

«Прикарпаття» — СКА. 1:0 (0:0). 8000 глядачів. Суддя Я. Лемех (Львів). Гол: Лахмай (85, з пенальті).

Попереджено одесита Рудчука та іванофранківців Хомина і Лахмая.

	В	Н	П	М	О
Буковина	3	2	0	7—3	8
Динамо	3	1	0	6—2	7
Волинь	3	1	1	5—2	7
Дніпро	3	0	2	6—3	6
Металіст	2	2	2	8—6	6
Нива Тр.	2	1	2	4—3	5
Нафтовик	2	1	3	2—6	5
Прикарпаття	1	3	2	1—2	5
Зоря-МАЛС	1	1	3	5—8	3
СКА	0	0	5	2—11	0

◆ Коментар

ФАРБИ ТУРНІРУ

У першій групі продовжує лідирувати «Таврія». З усього видно, що гравці і тренери кримської команди на меті мають не лише закріпитися у вищій лізі, а поборотися за одне з найвищих місць, яке дозволить восени стартувати в розиграші одного з європейських кубків.

Цікавим був матч у Запоріжжі, де «Металург» приймав «Чорноморець». По-справжньому бойова нічия. Причому господарі перебували в ролі наздоганяючого і таки врятували очко.

Знову поразки зазнали «Карпати». Мабуть, у цьому колективі не все гаразд із психологічною підготовкою. Втім, попереду ще багато подій і, сподіватимемося, львів'яни знайдуть сили подолати кризу, що намітилася.

Лідери другої підгрупи «Буковина» і «Динамо» в цьому турі мали зустрітися між собою. Але їхній поєдинок заздалегідь було перенесено на 23 квітня. Адже кияни сьогодні грають у Лісабоні проти «Бенфіки». Однак переслідувачі не змінили ситуації в турнірній таблиці. Знову підніс сюрприз воротар «Волині» Михайло Бурч. Його влучний удар з пенальті приніс перемогу волинянам. До речі, це вже другий гол воротаря в чемпіонаті.

Завдяки пенальті, забитому у ворота СКА іванофранківцем Лахмаєм, першу перемогу здобуло «Прикарпаття».

От такими штрихами і малюється полотно національного чемпіонату. І фарби на ньому використовуються все яскравіші.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:
Анатолій ГОРЛОВ перший заступник головного редактора
Олександр БІЛИК заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН України
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ оглядач, завідуючий відділом культури
Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ редактор відділу кореспондентської мережі
Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Засновник — Верховна Рада України.

Адреса редакції: 252047 Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ:
Для довідок — 441-89-61 441-89-46 441-88-17
телефакс — 224-72-54
Відділ реклами — 441-89-44

Редакція розглядає рукописи, подані в першому примірнику машинопису.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

Залишаємо за собою право виправляти мову і скорочувати матеріали.

Рукописів не повертаємо.

За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Пересиланням скарг у різні інстанції редакція не займається.

Звертайтеся, будь ласка, безпосередньо до відповідних органів влади.

Газета виходить 5 разів на тиждень [крім неділі й понеділка] українською і російською мовами.

Індекс 60955

Загальний тираж 388.973.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047 Київ, проспект Перемоги, 50.

Зам. 0311059.

1 2 3 4 5 6 7 8 9